

ผู้นำ

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๘

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ปฏิบัติ...ตั้งใจนะ ตั้งใจ เพราะว่าพวกเรามีวาสนามาก มีวาสนา ถ้าไม่มีวาสนา คุณก็ คนเกิดมาเป็นมนุษย์เหมือนเรา แต่เขาไม่มีความเชื่ออย่างเราไง ถ้าเขาไม่มีความเชื่ออย่างเรา เขาไม่มีศรัทธาอย่างเรา เราจะมี การประพาศปฏิบัติใหม่ การประพาศปฏิบัติ ทุกคนเกิดมาในโลกบอก เราเกิดมามีแต่ความทุกข์ เกิดมา เห็นใหม่ คุณก็ ภาวรับผิตชอบ สิ่งต่างๆ นี่เป็นความทุกข์ แต่ถ้าเป็นทางโลกเขาจะ เขาจะมีความสุขของเขา เขามีความสุขเพราะเขาเกิดขึ้นมาแล้ว เขาสมความปรารถนาของเขา เขาทำของเขาในทางความคิดของเขาไป

แล้วเวลาประพาศปฏิบัติ เวลาเขาออก เพราะในการถือศาสนา ในลัทธิต่างๆ...องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า เวลาไปเทศน์ธรรมจักๆ ว่า “เราสิ้นกิเลส” องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปฎิญาณตนนะว่า เป็นผู้ที่สิ้นกิเลส แต่ในศาสนาต่างๆ เห็นใหม่ การเป็นผู้นำของเขาก็ำนำโดยที่ว่ามีกิเลสไป ฉะนั้นโดยที่ว่ามีกิเลส ความเป็นการนำของเขา ถึงนำไปในวิญญะ สิ่งที่น่าไปในวิญญะ

เพราะว่าเวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะปรินิพพาน สุภัททะเป็นพราหมณ์ผู้ที่มีปัญญามาก เวลาถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก “ในลัทธิต่างๆ ในลัทธิ ในศาสนาต่างๆ เขาก็ว่าของเขาถึงที่สุดๆ ings คำว่า”ถึงที่สุด”ก็คิดว่าการกำจัดกิเลสเพราะกิเลสทุกคนว่าเป็นความทุกข์ในหัวใจ”

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า “ในศาสนาไหนไม่มีมรรค ศาสนานั้นจะไม่มีผล” มรรค เห็นใหม่ ในอริยสัจของเรา ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค มรรคอันนี้ไง ที่องค์สมเด็จพระ

สัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้ที่รื้อค้นขึ้นมา เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าออกปฏิบัติเป็นเจ้าชาย สิทธัตถะไปศึกษากับเจ้าลัทธิต่างๆ ไปศึกษามา ศึกษาขนาดไหน นี่การศึกษาทางโลกนะ

คูลี องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตั้งแต่เป็นเจ้าชายสิทธัตถะ ตั้งแต่เด็กก็ศึกษาทาง วิชาการทางโลก เวลาศึกษาวิชาการทางโลกนี่ครูบาอาจารย์สอน ถ้าครูบาอาจารย์สอน ครูบา อาจารย์เป็นคนที่มึศีลธรรมจริยธรรม ก็สอนในสิ่งที่เป็นคุณธรรมนะ แต่ถ้าครูบาอาจารย์สอนนะ ครูบาอาจารย์มีกิเลสตัดหาความทะยานอยากในหัวใจมาก เขาก็ไม่สอนให้หมดหรอก เขาสอน เขาก็บงกชของเขาไว้ สิ่งนี้มันเป็นอยู่ที่ว่าอำนาจวาสนาของคน ไปพบคนดีหรือคนไม่ดี

คนดี เห็นใหม่ ครูบาอาจารย์ที่ดี เขาจะมีศีลธรรมของเขาในหัวใจ จะรักลูกศิษย์ลูกหา จะ ส่งเสริม เหมือนกับเราชาวพุทธ ว่าเป็นเรื่องอ้าง ส่งลูกศิษย์ขึ้นฝั่งกัน เป็นเรื่องอ้างรับลูกศิษย์ลูกหา ส่งขึ้นฝั่งกัน นี่เพราะอะไร เพราะในศาสนา เราว่าสิ่งนี้เป็นคุณธรรมของเรา สิ่งนี้เป็นสิ่งที่ว่าเราส่ง ให้สังคมจะมั่นคงขึ้นไป นี่ส่งลูกศิษย์ขึ้นไป ถ้าเราไปเจอครูบาอาจารย์ที่ดีก็ดีกับเรา ถ้าเจอครูบา อาจารย์ที่เขาคิดของเขา เขามีกิเลสของเขา นั่นก็เป็นเรื่องของเขา นี่คือการศึกษาวិชาการทางโลก

เจ้าชายสิทธัตถะก็ศึกษาเพราะเตรียมตัวเป็นกษัตริย์ แต่เวลาออกประพฤติปฏิบัติ สิ่งนี้มัน ละเอียดอ่อนกว่านะ เพราะการศึกษาย่างนั้นมา เรียนตามตำรา เวลาศึกษามันถึงที่สุดว่าครูบา อาจารย์สอนจนสุดความรู้ นี่รู้เท่าๆ เวลาไปศึกษาในทางปฏิบัติ ศึกษาอะไร? ศึกษาสิ่งที่ว่า “สิ่งที่ ศาสนาไหนไม่มีมรรค ศาสนานั้นไม่มีผล” ไปศึกษากับเจ้าลัทธิต่างๆ ก็เรื่องของสมบัติ เรื่องของ ทรมาณตน เรื่องของความจะชำระกิเลสไป แต่เพราะความคิดแบบโลกีย์ปัญญา ความคิดแบบโลก โลกเขามีกันสภาวะแบบนั้นก็มีกันได้ อย่างนั้น

เจ้าชายสิทธัตถะไปเรียนกับเขา ถึงที่สุดแล้ว ปฏิเสธสิ่งนั้นมาทั้งหมดเพราะอะไร เพราะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นสยัมภู องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าต้องตรัสรู้ด้วยตนเอง เห็นใหม่ มีพระปัจเจกพุทธเจ้ากับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ตรัสรู้ด้วยตนเอง ตรัสรู้นะ คำ ว่า “ตรัสรู้” คือมรรคญาณเข้ามาทำลายกิเลสไป สาวก-สาวกะ สาวกพวกเรานี้เกิดมาถึงว่ามีอำนาจ วาสนา มีอำนาจวาสนาเพราะธรรมที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางไว้ สิ่งนี้เป็นแผนที่ เครื่องดำเนินนะ

แผนที่ คำว่า “แผนที่” ถ้าเราศึกษาปริยัติ ศึกษาแผนที่มา ถ้าใจเราไม่เป็นธรรมนะ เราศึกษา แผนที่ เราก็ต้องยึดแผนที่ของเราว่าเราศึกษามา เราเข้าใจอย่างนั้น เวลาเราถือแผนที่ไปกับครูบา

อาจารย์ที่มีธรรมในหัวใจ เหมือนกับผู้ที่อยู่ในพื้นที่นั้น ผู้ที่อยู่ในพื้นที่นั้นเขาไม่มีแผนที่นะ เขาไม่ต้องใช้แผนที่ เพราะเขาอยู่ในพื้นที่นั้น เขาจะชำนาญในพื้นที่นั้นมากเพราะเขาอยู่ในพื้นที่นั้น ตั้งแต่เด็กมาจนผู้ใหญ่ เขาผ่านประสบการณ์ของเขามามาก

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าในการประพฤติปฏิบัติ ถ้าหัวใจเป็นธรรมนะ เหมือนกับเราอยู่ในพื้นที่ธรรมมีหลายๆ ขึ้นไป ตั้งแต่โศคาปัตติมรรค โศคาปัตติผล สกิทาคาผล อนาคาผล อรหัตตผล นี่พื้นที่เล็ก พื้นที่ใหญ่ พื้นที่ คนจะอยู่ในพื้นที่ไหน ความชำนาญต่างกันมหาศาลเลย ถ้ามีครูบาอาจารย์อย่างนี้ เป็นผู้นำอย่างนี้ เราจะมีที่พึ่งที่อาศัย

แต่ถ้าผู้นำของเราเป็นแต่สิ่งที่ศึกษาแผนที่มาด้วยกัน ถ้าศึกษาแผนที่มาด้วยกันนะ ถ้าเป็นคนที่มีนิสัย มีศีลธรรมจริยธรรมในหัวใจ ก็จะพูดตามนั้นนะ แต่ถ้ามีกิเลสตัณหา เราตีความตามหัวใจของตัวเอง ถ้าตีความในหัวใจของตัวเอง นี่กิเลสเรามีอยู่ในหัวใจ ก็ตีความเข้าข้างตัวเอง เข้าข้างความพอใจ เข้าข้างกิเลสเพราะกิเลสมันมีคบอด สิ่งที่มีคบอด คนตาบอดจะเห็นสิ่งต่างๆ ตามคนตาดีเป็นไปไม่ได้ สิ่งที่เป็นไปไม่ได้ก็ยึดสิ่งนี้ไป แล้วยังเอาตาบอดลูบๆ คลำๆ ไป นี่ก็ผู้นำ

เราเกิดมาบงกชสัมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า คือธรรมและวินัยนะ สิ่งที่ธรรมและวินัย บงกชสัมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารถนาหรือสัตว์ชนสัตว์ บงกชสัมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีคุณมาก มีความเมตตาตามหาศาล จะหรือสัตว์ชนสัตว์นะ

คูลี คูอย่างบงกชสัมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สยัมภูตรัสรู้ด้วยตนเอง เวลาไปศึกษากับเจ้าลัทธิต่างๆ นี่สิ่งที่ปฏิเสธมาทั้งหมดเลย แล้วมานะ มาค้นคว้าด้วยตนเอง พอจิตนี้สิ้นจากกิเลส ไปเทศนาว่าการเอาปัญญาจักขีย์

“เราเป็นพระอรหันต์ เธอเคยได้ยินไหมว่าเราเคยอยู่ด้วยกันมา ว่าเราสิ้นกิเลส”

เพราะอะไร เพราะถ้าในหัวใจยังมีกิเลสอยู่ จะไม่กล้าพูดสิ่งที่ขัดกับความรูสึกหรือเพราะอะไร เพราะสิ่งนี้มันเป็นมุสา มันเป็นการโกหกใจ สิ่งที่มีสามันก็ผิดศีล สิ่งที่มีผิดศีลมันเป็นไปไม่ได้ เพราะคนปรารถนา คนเรานะ ต้องการสิ่งใดก็รักษาสิ่งนั้นมาก รักษาสิ่งนั้นนะ สิ่งใดเป็นเครื่องมือเข้าไปแสวงหา

นี่ก็เหมือนกัน สิ่งที่เราเชื่อสัจย์กับตนเอง สุภาพบุรุษ เพราะจะเข้า ต้องเชื่อสัจย์กับตนเองเพื่อเข้าใจชำระมัน ถ้าเรามีเล่ห์เหลี่ยมกับเราเอง เรามีสิ่งที่ซ่อนเร้นในหัวใจ แล้วเราว่าเราจะไปชำระ

กิเลส มันก็เป็นสองชั้นสามชั้นนะ สองชั้นสามชั้นเพราะเรากิเลสมันมีอยู่แล้ว แล้วยังมีเล่ห์เหลี่ยมกับเราอีก เราไม่ได้ยอมรับความจริงอันนี้ กิเลสมันก็สะสม มันก็หมักหมมเข้าไป แล้วเราจะไปแก้กิเลสได้อย่างไร ฉะนั้นถึงบอก ถ้าไม่รู้จริงก็จะไม่บอกตามความเป็นจริงอันนั้น ไม่รู้ก็บอกว่าไม่รู้ รู้ก็บอกรู้ตามความเป็นจริง นี่คือสุภาพบุรุษ นี่คือนำ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกปัญจวัคคีย์เห็นใหม่ “เธอได้ยินได้ฟังใหม่ว่า เราสิ้นกิเลสแล้ว” ปัจจุบันนี้ให้เงี่ยหูลงฟัง ให้ฟังธรรมเพราะอะไร เพราะปัญจวัคคีย์อุปัฏฐากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามา ทำความสงบของใจมาเหมือนกัน ทำความสงบของใจ ทำพื้นฐานของใจ สิ่งนี้พร้อมแล้วใจ แต่ไม่มีคนบอก เวลาเจ้าชายสิทธัตถะไปศึกษากับคนอื่นเขาก็ไม่มีใครบอกเหมือนกัน

เวลาทำความสงบของใจเข้ามา พื้นฐานมี สิ่งต่างๆ มี แต่มันไม่มีวิชาการ ไม่มีทางออกใจที่ว่า เวลาพ้นทุกข์ฯ พ้นด้วยปัญญาฯ ปัญญาตรงไหน ปัญญาที่มันต้องเป็นปัญญาการชำระกิเลส ปัญญาของใจ ภาวนามยปัญญา ปัญญาเกิดจากใจ เพราะกิเลสมันอยู่ที่ใจ ต้องใช้ปัญญาอันนี้เข้ามาชำระกิเลสมัน แล้วปัญญานี้มันจะเกิดได้อย่างไร ในเมื่อมันไม่มีใครหรือคนขึ้นมา ยังไม่มีใครแสวงหาสิ่งนี้ขึ้นมา

ถึงบอก ภาวนามยปัญญา ถ้าเราตีความกัน เราจะไม่เข้าใจคำว่า “ภาวนามยปัญญา” มันจะเกิดขึ้นมาจากสัจจะความจริงในหัวใจใจ ในหัวใจที่มันสงบ สิ่งที่มันสงบ มันมีความคิด ย้อนออกไปให้มันเกิดปัญญาขึ้นมา เกิดปัญญาเพราะอะไร เพราะกิเลสตัดหาความทะยานอยากในหัวใจมันหมักหมม สิ่งที่หมักหมม หมักหมมที่ไหน คนเกิดมามันยึดไปหมด มันยึดไปหมดคนนะว่ามันมีตัวตนของมันไปหมด สิ่งที่เป็นตัวตนมันก็ไปยึด พอยึดขึ้นไป สิ่งที่ยึด มันเอาอาการของมันยึดใช้ใหม่ อาการคือความรู้สึกของใจ สิ่งทีความรู้สึกของใจมันก็ยึดกาย เวทนา จิต ธรรมตามสภาวะของมัน ปัญญามันเกิดอย่างนี้

ถึงบอก องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกกับปัญจวัคคีย์ เทวเม ภิกขเว

เทว คือ ๒ ใจ ทาง ๒ ส่วน อตตกิลมถานุโยคที่เราพยายามทรมาณตนเพราะว่าเราไม่เข้าใจว่าเรื่องของกิเลสมันอยู่ที่ใจใจ การทรมาณตนเพราะว่ากายกับใจมันเป็นอันเดียวกัน เวลาจิตสงบเข้ามามันก็สงบเข้ามาในหัวใจนี้ แต่สงบเข้ามามันปล่อยวางกายเข้ามาได้ชั่วคราว ขณะที่ว่าเราออกมา มันก็เป็นกายกับเรานี้อันเดียวกัน ถึงทรมาณกายกันใจ เห็นใหม่ ทำอตตกิลมถานุโยค

แต่ถ้ากามสุขัลลิกานุโยค พอจิตมันสงบเข้ามาก็มีแต่ความสุขในหัวใจนั้น เป็นความสุขจริงๆ จิตสงบนี้มีความสุข แต่สุขขณะที่ยังสงบเท่านั้น เวลามันคลายตัวออกมา มันคลายตัวออกมาเพราะเรามีกิเลส สิ่งทีกิเลสคือความต้องการ ใจ มันกระทบรูป รส กลิ่น เสียง มันก็พอใจของมัน มันก็ต้องการสิ่งที่ยังเป็นอาหารของกิเลส ไม่ใช่อาหารของใจนะ

อาหารของใจ ต้องการธรรม ต้องการความสงบ ต้องการความร่มเย็น แต่ถ้าอาหารของกิเลส รูป รส กลิ่น เสียง มันเข้าไปเสวยอารมณ์อันนั้น พอเสวยอารมณ์อันนั้นมันก็มีความต้องการ มันก็ต้องแสวงหา มันก็ต้องสิ่งนั้นแสวงหาออกไป เป็นความทุกข์ยากออกไป เพราะกิเลสมันขับเคลื่อนออกไป ถ้าเป็นกิเลสในหัวใจ มันเป็นสภาวะแบบนั้น แล้วกิเลสมันมีอยู่ เวลาสงบขึ้นมา กิเลสมันโดนหินทับหญ้าไว้ แต่เวลามันคลายตัวออกมาแล้วไม่มีปัญญา ไม่มีสิ่งใดจะไปทำมันได้

ถึงบอกว่า เรามีบุญกุศลมาก เราเกิดมาพบพระพุทธศาสนา เกิดมาพบพระพุทธศาสนา พุทธศาสนาสอนถึงเรื่องอริยสัจ สัจจะความจริงใจ สัจจะความจริงไม่ใช่ทุกขนิยาม เขาบอก “ศาสนาพุทธพูดแต่เรื่องของทุกข์ มันเป็นเรื่องทุกขนิยาม”

ไม่ใช่ทุกขนิยามหรอก สิ่งที่ยังเป็นความจริง ถ้าเราไม่เผชิญกับความจริง ถ้าไม่เป็นสุภาพบุรุษแบบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราจะเข้าไปรู้ความจริงได้อย่างไรละ เราจะเริ่มไปชำระสิ่งที่มีความทุกข์ เป็นสิ่งที่มันฝังในหัวใจที่พาดพิงที่เกิดตายมาได้อย่างไร แล้วเราก็ปฏิเสธกัน เราต้องการความสุข

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก กามสุขัลลิกานุโยค สิ่งทีเสวยความสุข ความพอใจอันนั้น มันเป็นทางสองส่วน มันเป็นเรื่องที่เราไม่ควรเสพ เราก็ต้องเข้าไปเผชิญกับความจริง ถ้าเผชิญกับความจริง มันเป็นเรื่องความจริงอยู่แล้ว สิ่งที่ไม่สมความปรารถนา มันเป็นเรื่องทุกข์ทั้งนั้นละ แล้วการเกิดมานี้มันก็เป็นทุกข์ตัวมันเอง เพราะมันเผาไหม้ตัวมันเองใจ

ชีวิตนี้ การเกิดมาต้องเกิด ต้องแก่ ต้องเจ็บ ต้องตาย มันต้องทำลายตัวมันเองอยู่แล้ว สิ่งทีทำลายตัวมันเองอยู่แล้ว มันเป็นเรื่องสมมุติสัจจะ มันเป็นเรื่องความจริงชั่วคราว สิ่งทีเป็นความจริงชั่วคราวแล้วเราก็เพลินกับชีวิตนะ เราใช้ชีวิต เราใช้ชีวิตทางโลก ใช้ชีวิตอย่างไรก็แล้วแต่ แม้แต่เราวชเป็นพระเป็นเณรขึ้นมากี่นี้แหละ ถ้าเราไม่มูมานะของเรา เราใช้ชีวิตไปผัดวันประกันพรุ่งไป มันก็ต้องเป็นไปตามธรรมชาติของมัน มันเป็นเรื่องความจริงชั่วคราวใจ สิ่งทีเกิดขึ้นมามันถึงเป็นทุกข์ เพราะมันอยู่ชั่วคราว

เวลามันพลัดพรากที เวลามันพลัดพราก มันจะอาลัยอาวรณ์ ในเมื่อมันเป็นความจริง ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค ทุกข์นี้เราต้องควรกำหนด ไม่ใช่ทุกข์นิยม มันเป็นเรื่องจริง มันเป็นเรื่องจริง อันหนึ่ง ถ้าเป็นความจริงอันหนึ่ง มันถึงต้องทำความสงบของใจเข้ามา ถ้าทำความสงบของใจเข้ามา ถ้าทำความสงบนะ

เพราะเราว่าทุกข์ๆ กันนี่มันเป็นความทุกข์เปลือกๆ เป็นความทุกข์ เป็นเรื่องของปัจจัย เครื่องอาศัย เป็นความทุกข์เพราะเราแบกหาม แต่จริงๆ แล้วเรื่องของ การประพฤติกปฏิบัติ ความทุกข์มันอยู่ที่ใจ ภาวนามยปัญญา มันเกิดตรงนี้ไง ถ้าความทุกข์มันเกิดที่ใจ สิ่งที่มีความทุกข์มันอยู่ที่ใจ ถึงต้องใจมันสงบเข้ามา แล้วสงบเข้ามา ปัญญามันถึงเกิดอย่างนั้น

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศน์ธรรมจักๆ ให้ปัญจวัคคีย์ฟัง นี่ผู้ที่พร้อมอยู่แล้ว เพราะทำความสงบของใจอยู่แล้ว เพียงแต่ทักขุไม่ยอมฟัง เริ่มต้นไม่ยอมฟังเพราะเห็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอดอาหารอยู่ ทรมานตนอยู่ แล้วออกไปเดินสายกลาง มัชฌิมาปฏิปทา นี่ความเข้าใจสังคัมสมัยนั้นเขาปฏิบัติกันด้วยความอุกฤษฏ์อย่างนั้น เวลาเห็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาเดินทางสายกลาง เพราะไปขัดกับการประพฤติกปฏิบัติสมัยนั้น ใจ

ถึงบอก ในเมื่อมันมากอย่างนั้นจะรู้ได้อย่างไร

นี่ฟังสิ กิเลสในหัวใจมันมีอำนาจขนาดนั้นนะ ทั้งๆ ที่แสวงหา ทั้งๆ ที่อุปฐากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามา กิเลสนี้มันร้ายนัก อยู่ในหัวใจของใครมันก็ทำให้คนนั้นเสียโอกาสไปตลอด ขนาดจะนัดกันว่าไม่ยอมฟังนะ

แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเล็งญาณแล้ว เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่พุทธวิสัย จะไปสอนอาหารคาวเพราะเป็นผู้ที่มีปัญญา ผู้ที่มีปัญญาคือผู้ที่คงแก่เรียน มีอายุมาก ก็ตายเสียแล้ว คนตายสอนไม่ได้ เพราะคนตาย ตายแล้วมันเสวยภพทันที จิตนี้เสวยไปแล้ว เป็นคนใหม่ ความผูกพันต้องไปสิ้น สิ่งนั้นอีกเรื่องหนึ่ง เพราะมันเป็นเรื่อง...

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศน์ว่า การ พรหม เทวดา มาฟังเทศน์ นั้นเพราะเขาศรัทธา เพราะเขาสร้างสมบุญญานุการของเขา มา แต่ในเวลาตายไปเกิดเป็นพรหม เพราะว่าเข้าสมาบัติอย่างนี้เป็นพรหมแน่นอน เห็นไหม คนตายแล้วไม่สอน ไปสอนพระปัญจวัคคีย์ สิ่งที่ไม่สอนปัญจวัคคีย์ ขณะที่เห็นสภาวะแบบนั้น กิเลสตัณหาความทะยานอยากปฏิเสธ แต่เดือนสติ

คนเรานี้แหละ ถ้าพื้นฐานของหัวใจเป็นคนดี ถ้าเจอผู้นำที่ดีจะพาไปทางที่ดี พาไปทางที่ดีนะ เตือนสติให้ฟังธรรม เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ตรัสรู้ก็ไม่เทศนาว่าการ เพราะไม่รู้ด้วยกัน เอาอะไรมาเทศนา ขณะที่รู้แล้ว นี่กิจจญาณ กตญาณ ความเป็นไปของใจ ใจที่มันทุกข์อยู่ มันทุกข์อยู่เพราะอะไร เพราะมันมีคบอด มันไม่รู้จักตัวมันเอง แล้วมันยึดสิ่งต่างๆ เข้าไป

“สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีการเกิดเป็นธรรมดา สิ่งนั้นทั้งหลายต้องดับไปเป็นธรรมดา” อารมณ์มันก็เกิดดับเป็นธรรมดา สิ่งต่างๆ มันเกิดเป็นธรรมดา แต่มันยึด ยึดโดยสังโยชน์มันจะธรรมดาได้อย่างไร มันเจ็บปวดแสบร้อนนะ เวลามันเสียใจ มันทุกข์ มันไม่ธรรมดาหรอก มันให้ผลกับหัวใจ มันทุกข์ยากมาก แม้แต่ทำความสงบ เวลาทำความสงบได้ ตั้งสติได้ เวลามันเสื่อมไปก็เสียขาย เสียขายก็ทุกข์มาก คิดแต่สัญญาอันนั้นนะ สิ่งนี้เราเคยรู้ สิ่งนี้เราเคยเป็น เราจะเอาความรู้แบบนี้มา วิปัสสนา นี่มันเป็นสัญญาไปแล้ว มันต้องเป็นปัจจุบันนะ

สิ่งที่เป็นอาหาร อาหารที่เราจะกินอยู่ตรงหน้าเรา ถ้ามันสดๆ ร้อนๆ มา เรากินอาหาร อาหารเป็นประโยชน์กับเรา เรากินอาหารนั้นหมดไปแล้ว แล้วเราคิดถึงอาหารนั้น มันเป็นภาพ เป็นความรู้สึกจากภายใน อาหารมันไม่มี กำลังของใจก็เหมือนกัน มันต้องเป็นปัจจุบันนี้ ถ้าเป็นปัจจุบันนี้ มันต้องทำความสงบของใจเข้ามา มันถึงจะต้องมีสติ ต้องมีชานาญในวสี ควบคุมใจใจ ใจมันก็เป็นสมาธิขึ้นมา นี่ถ้าเป็นสมาธิขึ้นมา พร้อมอย่างนี้แล้วใช้ปัญญาใคร่ครวญออกไป

สิ่งนี้ให้ปัญจวัคคีย์ พระอัญญาโกณฑัญญะมีดวงตาเห็นธรรมขึ้นมา เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการ ถึงที่สุดเอาปัญจวัคคีย์เป็นพระอรหันต์ทั้งหมดเลย สิ่งที่เป็นพระอรหันต์ เห็นไหม ครูอาจารย์ที่ดี ผู้นำที่ดี มีเมตตามาก คุณิ เวลาองคฺคฺลิมาลก็ไปศึกษาเหมือนกัน องคฺคฺลิมาลนี่นะ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปแก่นะ องคฺคฺลิมาลเป็นพระอรหันต์ นี้วุฒิภาวะของผู้ที่สร้างบุญกุศลมาเป็นพระอรหันต์นะ

สิ่งที่เป็นพระอรหันต์ ต้องมีผละ มีสิ่งที่ว่าอินทรีย์ ในหัวใจนี้รองรับสภาวะแบบนี้ ไปศึกษากับครูอาจารย์เหมือนกัน นี่ครูบาอาจารย์ที่มีกิเลสใจ ที่แรกก็เห็นคนดี ลูกศิษย์คนนี้ดีก็รักมาก แต่น่ารักให้วิชาการ สั่งสอนที่ดี แต่ในเมื่อโดนเพื่อนฝูงในสำนักนั้นกล่าวร้ายป้ายสีตลอดเวลา ขณะที่คนที่เขาทำไม่หุเบา ทำไม่เชื่อเขาไป เห็นเชื่อเขาไป

ถึงบอกวางแผน นี่อาจารย์นะ อาจารย์จะทำลายลูกศิษย์ใจ วางแผนว่าจะสอนวิชาพิเศษ ให้ องคฺคฺลิมาลไปฆ่าคน ฆ่าคนเพื่อเอานี้วมา ๑,๐๐๐ นิ้ว ถ้าได้ครบ ๑,๐๐๐ นิ้วจะสอนวิชาพิเศษให้ องคฺคฺ

ติบาลก็ซื้อใจ ไปเที่ยวฆ่าคนๆ ไปฆ่าคน แผนของเขาคือต้องการให้เจ้าหน้าที่ฆ่าองคุลิมาลไง นี่เขาวางแผน ถ้าอาจารย์ไม่มีคุณธรรมในหัวใจ นี่ผู้นำที่ไม่ดี วางแผนทำลายถึงลูกศิษย์นะ

ขณะที่ออกไปฆ่าเขาๆ ข่านี่ออกไป กษัตริย์เขาจะเอาทหารมาปราบ นี่แม่รักมาก รักลูกได้ข่าน จะมาเตือนลูกไง ขณะที่เตือนลูก เห็นไหม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้แล้วถึงญาณ เล็งญาณว่าพระองค์สิทธิน่ามีโอกาสนี้ ในเมื่อศรัทธาในการสร้างบุญญานิการมา สิ่งที่เราสร้างบุญญานิการมา หัวใจที่จะรองรับสถานะอย่างนี้มี แต่เพราะว่าไปคบผู้นำที่ไม่ดีถึงพาออกอย่างนั้น

ถ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ไปแก๊งคุลิมาล องคุลิมาลจะต้องฆ่าแม่นะ ถ้าฆ่าแม่เพราะอะไร เพราะคนที่มันอยากได้อย่างนั้นมันไม่ฟังเสียงใดๆ ทั้งสิ้น องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเห็นถึงอนาคต ถึงบอกว่า ถ้าฆ่าแม่แล้ว เสียหายโอกาส เพราะอะไร

คูสิ คูองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ๔ อสงไขย แสนมหากัป พระปัญญาวัคคีย์สร้างสมบุญญานิการมาทั้งนั้นเลย สิ่งที่เราสร้างสมบุญญานิการมา ถึงได้มีโอกาสอย่างนี้ ถ้ามีโอกาสอย่างนี้ นี่องคุลิมาลก็สร้างมา แต่ในเมื่อไปคบผู้นำที่ไม่ดี ถ้าฆ่าแม่ไป มันเสียหายโอกาสนี้ ถ้าลองฆ่าแม่แล้วอนันตริยกรรม จะไม่มีสิทธิ์ได้บรรลุธรรมเลย ถ้าไม่ได้บรรลุธรรม ธรรมสภาวะแบบนั้นเหมือนพระเจ้าอชาตศัตรู พระเจ้าอชาตศัตรูก็เหมือนกัน เพราะฆ่าพ่อแล้วเวลาสุดท้ายแล้ว ด้วยความสำนึกผิด มาศรัทธาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า พระอชาตศัตรูนี้ ถ้าไม่ได้ฆ่าพ่อนะ อย่างน้อยๆ ต้องเป็นพระโศดาบันถึงพระอนาคา แต่เพราะได้ฆ่าพ่อไปแล้วถึงหมดโอกาสนี้แล้วศรัทธาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทำบุญกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาก แต่สุดท้ายเวลาตายไป นี้อันตริยกรรม เพราะทำลายพ่อ ก็ต้องตกนรกอเวจีไปก่อน

ถ้าพระองค์สิทธิน่ามีโอกาสนี้ ถ้าได้ฆ่าแม่ มันก็จะเป็นสภาวะแบบนั้น นี่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงไปทรมานไง เล็งญาณแล้วเข้าไปทรมาน ออกไปนำหน้า องคุลิมาลเห็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามา จะฆ่าเพื่อจะเอานิ้วครบ ๑,๐๐๐ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปโดยฤทธิ์ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า วิ่งตามไม่ทัน

“สมณะหยุดก่อน สมณะหยุดก่อน”

“เราหยุดแล้ว เธอต่างหากไม่หยุด”

“หยุดก่อนๆ หยุดอย่างไร หยุด ทำไมยังวิ่ง ยังตามไม่ทัน”

คำเทศนาว่าการอย่างนี้ เพราะจิตใจมันสร้างสมบุญญาธิการมา สำนึกนะ พอมีความสำนึก เสียใจมาก วางคาบนะ วางคาบลงเลย ทั้งๆ ที่จะฆ่า จะเอานิ้วมือให้ได้ จะเอาวิชาวิเศษๆ วิชาอย่าง นั้นวิชาหลอกลวง หลอกลวงว่าจะให้วิชา ความจริงคือวางแผนจะทำลายใจ นี่ถ้าเจอผู้นำอย่างนั้น เราจะเสียโอกาส แล้วเราจะทำสร้างบุญสร้างกรรมของเราออกไป

แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้นำที่หยุดยอก มีคุณธรรมในหัวใจ สิ่งใดที่เป็น ประโยชน์จะต้องเอาสิ่งนั้นก่อน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีฤทธิ์มีเดชขนาดไหน สิ่งที่เป็น ประโยชน์จะใช้ตอนนั้น แต่ขณะที่เทศนาว่าการนี้ สิ่งทีเทศนาว่าการ เอาพระองค์อุทิมาลบวช บวช เสร็จแล้ว พระองค์อุทิมาลเป็นพระอรหันต์ สำเร็จเป็นพระอรหันต์ขึ้นมา นี่สิ่งที่สร้างสมกรรมมา อันนั้นเป็นกรรม

เวลาสำเร็จเป็นพระอรหันต์แล้ว ไปบิณฑบาตที่ไหน ถ้าใครบอกว่าพระองค์อุทิมาล นี่หนี หมดเลยเพราะกลัวมาก ผู้ที่ฆ่าคนนะ มือเปื้อนเลือดขนาดว่า ๕๕๕ สพมาแล้ว ใครๆ กิดติศัพทไครก็ กลัว องค์อุทิมาลไปที่ไหน บิณฑบาตที่ไหน เขาจะยิงนก เขาจะทำอะไร สิ่งนั้นจะมาโดนนะ จะต้อง ตกใส่พระองค์อุทิมาล เป็นพระอรหันต์นะ ถึงกับน้อยใจ

นี่พระอรหันต์น้อยใจได้อย่างไร? พระอรหันต์ เรื่องของจิตพ้นจากกิเลสทั้งหมด แต่สิ่งที่ กระทบ เพราะว่าปัญญาไม่เท่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้ามององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธ เจ้า ทำไมเป็นอย่างนี้

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า เวลาทำเขา ฆ่าเขาทั้งชีวิตนะ นี่คือเศษกรรมใน เศษกรรม เพราะองค์อุทิมาลยังมีชีวิตอยู่ ในเมื่อร่างกายยังมีอยู่ สิ่งนี้มันกระทบแต่เฉพาะร่างกายของ พระองค์อุทิมาล แต่ไม่เข้าถึงหัวใจของพระองค์อุทิมาล สิ่งนี้ สิ่งทีสร้างสมบุญญาธิการ

แล้วเราในปัจจุบันนี้ แล้วเราละ เราออกประพฤติปฏิบัติ เพราะเราเชื่อองค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้าใช่ไหม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมและวินัยไว้ “กึ่งพุทธกาล ศาสนาจะเจริญอีกหนหนึ่ง” จะเจริญอีกหนหนึ่งนะ

ในปัจจุบันนี้เราก็ได้ผู้นำตั้งแต่หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นก็ออกแสวงหาเหมือนกัน ออกแสวงหา ทั่วๆ ที่แผนที่มืออยู่แล้วนะ แต่ถ้าแผนที่มืออยู่แล้ว แต่ผู้ที่เข้าอยู่ในธรรมพื้นที่นั้น พื้นที่ของทางนี้ไม่มีใครรู้จัก ถ้าพื้นที่ของธรรมไม่รู้จัก เราอ่านแผนที่ เรางงใหม่

นี่ก็เหมือนกัน ครูบาอาจารย์ของเราศึกษามาอย่างไรมันก็ต้องมีความลึกลับสลับ ต้องมีการพิสูจน์ ต้องมีการทดสอบ สิ่งทดสอบ ถ้าบุญญวิธีการไม่มีอย่างนั้น เราก็ต้องออกนอกกลุ่มนอกทาง สิ่งทีออกนอกกลุ่มนอกทางเพราะอะไร เพราะกิเลสมันอยู่กับเราไง สิ่งทีกิเลสตัดหาความทะยานอยากในหัวใจเรา มันจะทำให้เราคาดหมาย

เวลาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า “ผู้ใดปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม” ถ้าสมควรแก่ธรรม มันจะเป็นอริยสัจ มันจะเป็นมรรคญาณ สิ่งที่เป็นมรรคญาณ ปัญญา สุตมยปัญญา จินตมยปัญญา ภวานามยปัญญา ปัญญาที่เกิดขึ้นมา สิ่งใดมันเป็นความจริงละ ถ้าเราไม่มีวุฒิภาวะ ปัญญาเกิดขึ้น เราก็ว่าสิ่งนี้คือปัญญา โลกตอนนี้เขาถือกันเรื่องของปัญญา แข่งขันกันด้วยความรู้ แข่งขันกันด้วยปัญญา ปัญญาอย่างนั้นนะ

คูสิ คูอย่างประเทศที่เจริญแล้ว เขามีความทุกข์ เขามีความสุข ไซ้ ผู้ที่ประสบความสำเร็จเขาว่าเขามีความสุข ความสุขหรือ ในเมื่อประสบความสำเร็จของเขาในชีวิตของโลกนะ ไอ้อย่างนี้มันเป็นการธุรกิจ มันเป็นการแข่งขัน สิ่งทีแข่งขัน ถ้าเราหยุดนิ่ง เขาก็ตามเราทัน เห็นไหม มันเป็นเรื่องที่ว่าบีบบังคับให้เราจะต้อง เพื่อความเจริญของวัตถุไ้

แต่ถ้าเป็นเพื่อความเจริญของหัวใจนะ คูสิ คูอย่างประเทศที่เขาพออยู่พอกินของเขา เขาให้ประชาชนของเขามีความสุขของเขา ปัจจัยเครื่องอาศัยอย่างนี้เราก็พอหาของเราได้ สิ่งทีขอให้หัวใจของเรามีความสุขใจ แต่ถ้าเราคิดไปตามโลก โลกเดี๋ยวนี้มันเป็นเรื่องของกระแส สิ่งทีเป็นกระแสไปทั้งหมดนั้นมันก็เป็นการแข่งขันไปทั้งหมด นี่ก็คือปัญญาไ้

นี่ปัญญาของโลก สุตมยปัญญา การศึกษานี้ทันกันนะ การศึกษา เราศึกษา เขาศึกษาไปแล้ว ลูกศิษย์ศึกษามากก็ตามครูบาอาจารย์ทันเหมือนกัน เหมือนพ่อแม่ ศึกษาทางวิชาการนี้ ลูกมากก็ตามรอยพ่อไป นี่ทันกันๆ แล้วคุยกันทางวิชาการ ไ้ แต่ก็ต้องเกิดต้องตาย ต้องตายไปนะ เวลาตายไป เวลาตายต้องพลัดพรากสิ่งต่างๆ กลัวไหม กลัวตายไหม สิ่งทีกลัวตาย ตายแล้วไปไหนล่ะ? เชื่อหรือไม่เชื่อก็ได้แล้วแต่ สัจจะความจริง จิตนี้ต้องเกิดแน่นอน

แต่ถ้าเราเชื่อธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราออกประพฤติปฏิบัติ สิ่งที
 ประพฤติปฏิบัติ สิ่งนี้เป็นสัจจะความจริงนะ เวลาเกิดมา สิ่งที่เกิดมานี้บุญพาเกิด ถ้าไม่บุญพาเกิด
 เราจะไม่ได้เกิดเป็นมนุษย์ เราจะเกิดเป็นสัตว์เป็นต่างๆ ไปตามกระแสของกรรมอันนั้น แต่
 เพราะเราเกิดมาด้วยบุญพาเกิด เกิดมาที่กลางพุทธศาสนา มีครูบาอาจารย์ในสมัยปัจจุบันนี้เป็นผู้ที่
 รื้อคั่นนะ รื้อคั่นสิ่งนี้ขึ้นมาให้เข้าไปแทนที่ จากแผนที่ให้เข้าไปธรรมในหัวใจนั้น ถ้าธรรมใน
 หัวใจนั้น จะเห็นเล่ห์เหลี่ยมของกิเลส

สิ่งที่เป็นกิเลส มันเป็นเรื่องที่น่ากลัวมาก น่ากลัวนะ เราไปมองแต่สิ่งที่ว่าผู้ที่ป็นศัตรูกับเรา
 ผู้ที่เป็นคู่แข่งกับเรา สิ่งนั้นเป็นที่น่ากลัว เราไม่ได้มองเลยว่ากิเลสในหัวใจเป็นสิ่งที่น่ากลัว
 ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกไว้เลยว่า เราชนะใครหมื่นแสนแล้วแต่ สิ่งนั้น
 สร้างเวรสร้างกรรม ไม่เป็นประโยชน์เลย เพราะสิ่งนี้มันชนะขนาดไหน เวรกรรมนั้นมันก็เวียนไป
 ในวัฏฏะ มันต้องมีการบาดหมางกันไปตลอด แต่ถ้าชนะตนเองนี้สำคัญที่สุดเลย

การชนะตนเองจะชนะที่ไหนล่ะ จะชนะ ต้องชนะกิเลสของตัวเองก่อน ถ้าไม่ชนะกิเลส
 ของตัวเองนะ ไม่มีชนะแบบพื้นฐาน ถ้าไม่ชนะต่างๆ มันก็ไม่มีศรัทธาใจ ถ้าไม่ชนะ มันไม่ศรัทธา
 หรอก มันจะโต้แย้ง เห็นไหม สิ่งนี้มันหมดกาลหมดสมัย สิ่งนี้สมัย มันเป็นหน้าที่ของพระ พระ
 เป็นผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ แต่เวลาทุกข์มันก็ทุกข์ในใจเรานะ สิ่งทีทุกข์ในใจเรา โลกเขาจะทำการสิ่ง
 หนึ่งสิ่งใด เขาต้องมีเครื่องมือของเขา แล้วเราจะเอาอะไร ไปสู้กับกิเลสล่ะ ศรัทธาความเชื่อ มันเชื่อ
 เลยๆ ถ้ามีความเชื่อขึ้นมา เราต้องหาวิธีการของเรา เห็นไหม คิดถึงเกิดตรงนี้ไง

คิด ข้อประพฤติปฏิบัติ นี้คืออาวุระ อาวูระที่เราจะไปสู้กับกิเลสของเรา เราจะทำให้กิเลส
 ของเราบางลงๆ ถ้ากิเลสของเราเริ่มบางลง ศรัทธาเราก็มั่นคง ถ้าศรัทธาเรามั่นคง การประพฤติ
 ปฏิบัติมันก็ตามมา สิ่งทีการประพฤติปฏิบัติตามมา มันก็เป็นการกระทำของใจ ถ้าการกระทำของ
 ใจ การประพฤติปฏิบัติจะนั่ง จะเดิน จะยืน จะนอนแล้วแต่ สิ่งนี้เป็นกิริยา นี้อริยาบถ ๔ ยืน เดิน
 นั่ง นอน ประพฤติปฏิบัติได้ทั้งนั้นเลย เพราะอะไร เพราะการปฏิบัติเอาที่หัวใจ ถ้าหัวใจของเรา
 มันสงบเข้ามา มันมีพื้นฐานของมันขึ้นมา เราถึงจะเกิดจิตตมยปัญญา แล้วภาวนามยปัญญา มันจะ
 เกิดตามมา

ในหลักของศาสนาพุทธเรานี้สำคัญมาก ยอดเยี่ยมมาก เรามีศรัทธา มีความเชื่อ เราเกิดมา
 พบพระพุทธศาสนา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ารื้อคั่น นี้รื้อคั่นมาด้วยบุญญาธิการของสยามกุ

นะ แล้วเราสาวก-สาวกะ เพราะการสร้างบุญญาริการมาก็ต่างกัน คุณิ เวลาประพฤติปฏิบัติ เวลาเราทำหน้าที่การงาน ทำไมมันเป็นเรื่องของความทุกข์ มันเป็นเรื่องของการ มันโต้แย้งกับกิเลส กิเลส มันไม่ต้องการทำสิ่งใดๆ เลย แม้แต่กดห้สตัก็อยู่เฉยๆ จะสุขสบาย แล้วขอให้มันมีมีใช้ มันเป็นไปได้หรือไม่ได้ออก

สิ่งที่เราเกิดมามีบุญ เราเกิดมาครอบครัวที่พ่อแม่มีฐานะ ฐานะขนาดไหน เราก็ต้องเป็นผู้ใหญ่ขึ้นมารับผิดชอบ ถ้าเราไม่มีวิชาการ เราไม่สามารถรับผิดชอบสมบัติของเราเลย เราจะเลี้ยงชีวิตได้อย่างไร มันเป็นไปได้หรือไม่ได้ออก

นี่ก็เหมือนกัน เวลาเราบวชขึ้นมาแล้วก็เหมือนกัน เวลาบวช อุปัชฌาย์บอกเลย “รูกขมูล เสนาสน” รูกขมูล ถ้าไม่บอกรูกขมูล ไม่บอกกรรมฐาน ๕ การบวชนั้นไม่สมบูรณ์นะ นิธรรมเกิดจากที่สังัด ธรรมเกิดจากสิ่งที่การแก้กิเลสในที่สังัด ที่สมควรแก่การงาน ใครอยากไป ทุกคนอยากคลุกคลี ทุกคนอยากเป็นหมู่คณะ ทุกคนอยาก...สัตว์สังคม สัตว์มนุษย์ใจ แต่ขณะที่อุปัชฌาย์บอกให้บอกรูกขมูล สิ่งนี้คืออาวุธ เราจะต้องหาอาวุธขึ้นมาจะต่อสู้กับพญามาร

พญามารคือหัวใจของเรา ถ้าเรามีหัวใจของเรา ถ้าเรามีพญามาร เรามีอาวุธไปต่อสู้ขึ้นมา เราไม่มีอาวุธเข้าไป เราก็ต้องล้มลุกคลุกคลาน สิ่งที่ล้มลุกคลุกคลานเพราะอะไร เพราะกิเลส พญามารมีอำนาจมาก เห็นไหม สิ่งที่น่ากลัวคือเรื่องของกิเลสในหัวใจของเรา ถ้าหัวใจของเรามีกิเลสแล้วเราก็ไม่มีกำลังที่จะต่อสู้ เราก็ต้องหาครูหาอาจารย์

ถ้าหาครูหาอาจารย์นะ ครูบาอาจารย์เป็นผู้ที่ให้กำลังใจ เห็นไหม เวลาครูบาอาจารย์เทศนาว่าการ ปลูกปลอบใจของเรา ให้เราต่อสู้เพราะอะไร เพราะครูบาอาจารย์ของเราเหมือนกับคนอยู่ในพื้นที่นั้น ถ้าพื้นที่นั้นนะ ชำนาญในพื้นที่นั้น เห็นสิ่งที่ควรเดิน เห็นสิ่งที่ควรไปและสิ่งที่ไม่ควรไป สิ่งที่ไม่ควรไป เห็นไหม เป็นทางเดินที่สะดวกสบาย สิ่งที่ไม่ควรไป เป็นทางที่มีโทษมีภัย แล้วจะมีสัตว์ร้าย มีสิ่งต่างๆ ในหัวใจ

นี่ก็เหมือนกัน เวลาทำความสงบของใจ ตั้งสติของเราขึ้นมา เราก็ว่าเป็นสติ เราก็ว่าเป็นสิ่งที่เรากำหนดพุทธโธ สิ่งที่เราจะทำความสงบของใจ ว่าสิ่งนี้มันเป็นอาวุธที่เราจะไปชำระกิเลส...มันเป็นอาวุธของกิเลสต่างหากเพราะอะไร เพราะมันขาดสติใจ ทำสักแต่ว่าทำ เห็นไหม กิเลสมันเอาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นอาวุธเข็ดเราอีกต่างหากนะ นี่คือการปฏิบัติธรรม

เราได้ปฏิบัติธรรมแล้ว ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติออกประพฤติปฏิบัติ ครูบาอาจารย์นั้นเป็นการที่ว่าอรรถกถาโยค สิ่งนั้นทำให้เป็นลำบากเปล่า เราทำพอเป็นสุขสบาย เพราะสิ่งนี้เป็นมัชฌิมาปฏิปทา มัชฌิมาปฏิปทาของกิเลสนะ ไม่ใช่มัชฌิมาปฏิปทาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า คุณติ ออกประพฤติปฏิบัติอยู่ ๖ ปี การปฏิบัติปฏิบัติมาขนาดไหน

เทวเม ภิกขเว ทางสองส่วนไม่ควรเสพ เห็นใหม่ สิ่งที่ไม่ควรเสพนั้นเพราะอะไร เพราะธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นธรรม แต่หัวใจของเรามันมีกิเลส กิเลสมันอยู่ได้พญามาร พญามารเอาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าติดอาวุธแล้วก็ทำลายโอกาสของเรา คือการทำความสงบของใจที่ไม่ได้ผลตามความเป็นจริง ขณะที่ใช้ปัญญาก็เป็นปัญญาของกิเลส เห็นใหม่ “สิ่งนี้เป็นธรรม สิ่งนี้เป็นธรรม” เราก็เวียนวนอยู่กับอาการของใจอย่างนั้น

สิ่งนี้ เวลาทำความสงบของใจ แม้แต่จิตสงบแล้วยังเป็นอุปกิเลสเลย สิ่งที่เป็นอุปกิเลสคือกิเลสอย่างละเอียดใจ กิเลสอย่างหยาบคือความทุกข์ความร้อนในหัวใจมันสะสมขึ้นมา ทับถมหัวใจก็มีความทุกข์ความร้อนในหัวใจ เห็นใหม่ เวลาทำความสงบของใจ เราว่าเป็นความสุข เป็นความสุขเพราะมันเป็นแสง โอกาส มันสว่าง มันต้องเป็นความสงบแน่นอน

แต่ความสงบแน่นอน อันนี้มันเป็นอาวุธใจ มันเป็นอาวุธที่เราจะไปต่อสู้กับพญามารไง แต่เราก็ไปติดมัน ไปติดมันว่าสิ่งนี้เป็นธรรม สิ่งนี้เป็นสิ่งที่เราประพฤติปฏิบัติมาเป็นผลงานของเรา เป็นผลงานของเรา เราก็เสียโอกาส เสียโอกาสเพราะอะไร เห็นใหม่ เรามีเงินมีทอง เราลงทุนสิ่งต่างๆ โอกาสมี เราลงทุนไป เราจะได้กำไร เราจะได้ผลประโยชน์จากการลงทุนของเรา

นี้ก็เหมือนกัน ในเมื่อเรามีสมาธิ มีหลักของใจ ถ้าเรายกไปวิปัสสนา มันก็เป็นการลงทุนใจ มันเป็นการวิปัสสนาใจ ถ้าเป็นการวิปัสสนา มันก็จะได้ประโยชน์ขึ้นมาเห็นใหม่ มันก็จะได้เป็นธรรมขึ้นมา แต่เราไม่ทำ เราไปติด มันก็เป็นอุปกิเลส กิเลสที่ทำให้เราไม่ได้ผลประโยชน์จากตรงนั้นขึ้นมา

กิเลสของเราเอาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นอาวุธ แล้วก็ทำลายเรา โดยที่เพราะเราไม่มีครูอาจารย์ ผู้นำที่เป็นประโยชน์ ถ้าผู้นำที่ท่านรู้จริง ท่านจะว่าสิ่งนี้ อาการของใจสงบขนาดไหน สิ่งที่ตั้งนี้เป็นสมณะ สิ่งที่เป็นสมณะ ควรแก่การงาน ถ้าควรแก่การงาน งานใน

วิปัสสนาหรืองานในสมณะละ ถ้างานในสมณะต้องมีสติ แล้วสิ่งนี้ให้มันมีกำลังขึ้นมา มันมีกำลังนะ

คุณะ เวล่านักฟุตบอล ทีมฟุตบอลที่เขาแข่งขันกัน ถ้าการแข่งขันนั้น กิเลสกับธรรมแข่งขันกัน ถ้าธรรม กิเลสมันพยายามไม่ต้องการเป็นฝ่ายชนะ มันไม่ต้องการชนะ มันก็พยายามจะปกป้อง ประตุไม่ให้เราทำคะแนนได้ชนะ เวลาถ้าจะหมดเวลาการแข่งขันก็เป็นการเสมอ สิ่งที่เสมอคือเราแพ้ชนะ เราแพ้เพราะอะไร เราแพ้เพราะเราไม่สามารถวิปัสสนา เราไม่สามารถทำเป็นประโยชน์ของเราขึ้นมาได้ ความเสมอของกิเลส กิเลสมันถือว่ามันไม่ต้องการให้การประพฤติปฏิบัติเราก้าวหน้า มันปกป้องตัวมันเอง มันไม่ต้องการให้เราเข้าไปวิปัสสนา ด้วยใช้ปัญญา ด้วยการใช้ปัญญา ด้วยการหาวิธีการที่จะทำ เอาชนะกิเลสนี้การแข่งขัน

ถ้าการแข่งขันนั้น ต่างคนต่างพยายามเอาชนะเอาแพ้กัน การปฏิบัติมันมีหลายแง่หลายมุม ใจ ถ้ามีการปฏิบัติเอาแพ้เอาชนะกันคือกิเลส เราเห็นหน้ากิเลสแล้วใช้ปัญญาในการต่อสู้ สิ่งนี้คือวิธีการ สิ่งนี้คือปัญญา สิ่งนี้คือแง่มุมของการประพฤติปฏิบัติ นี้กิเลสมันเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวแน่น มันจะใช้อุบายวิธีการของมันปกป้องตัวมันเองตลอดไป

แต่ขณะประพฤติปฏิบัติ ธรรมเกิดจากการที่เราสร้างสมขึ้นมา เห็นไหม สมาธิธรรม ปัญญาธรรม สิ่งนี้เกิดขึ้นมา เวลาปัญญาเราดี เวลาเราใช้คิดสิ่งใด เราใช้ปัญญาออก ปัญญาเราจะพาดพันกับสิ่งที่เป็นกิเลส มันจะหลบตัว มันจะสงบตัวหลบออกไปไม่ให้เราเห็นตัวมัน นี่ขณะที่ปัญญาเราดี มันก็เห็นว่าปัญญาเราใช้ได้ ขณะที่ปัญญาเราท้อ ปัญญาเราไม่ใช้ปัญญาเลย ทำไมเราคิดไม่ออกละ นี่สิ่งนี้มันสภาวะธรรมเกิดเพราะเราใช้ฝึกฝน ใจ เราต้องฝึกฝน เราต้องหาวิธีการจะให้การพาดพันกับกิเลส

สิ่งที่ใช้ความพาดพันกับกิเลสอยู่ที่ไหน? นี้อารุ อารุณะ ธรรมารุ ถ้าธรรมารุเกิดกับของครูบาอาจารย์ ครูบาอาจารย์เป็นผู้ชี้แนะ ครูบาอาจารย์เป็นผู้ที่บอกกล่าววิธีการให้เรา แล้วเราเห็นไหม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกไว้แล้วเห็นไหมในธรรมว่า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้ชี้ทาง พวกเราเป็นผู้ก้าวเดิน ทั้งๆ ที่เราเกิดมาพบพระพุทธศาสนา สิ่งนี้เป็นคุณประโยชน์มหาศาลเลย เป็นคุณประโยชน์เพราะอะไร เพราะเรามีโอกาสนะ คนที่เกิดมาในโลกนี้มหาศาลเลย เขาไม่เชื่อ ไม่ศรัทธาในศาสนาพุทธของเรา เขาก็ทำตามพิธีกรรมของเขาไป เขาก็อยู่ของเขาไป เขาเชื่อของเขา เขาทำของเขา

คูลี ถ้ามีคนมีความเชื่อ แต่มันไม่ใช่ความถูกต้องมันจะไปถึงจุดหมายปลายทางได้ไหม เหมือนคนที่จะไปเป้าหมายหนึ่ง แล้วไปเดินไปอีกเป้าหมายหนึ่ง มันจะเข้าถึงเป้าหมายนั้นได้อย่างไร นี่เพราะอะไร เพราะว่าผู้นำของเขามีความรู้อย่างนั้น ความเห็นอย่างนั้น แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพูดว่า รู้แจ้งโลกนอกโลกในทั้งหมด สิ่งที่อยู่แจ้งโลกนอกในทั้งหมด แล้ววางธรรมวินัยไว้ แล้วเราเกิดมาพบธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สิ่งนี้มันถึงว่า ถ้าเราเทียบค่าของการเกิดของเรา เราจะเห็นว่าคุณประโยชน์มหาศาลเลย แล้วจะเห็นว่า สิ่งที่ว่าทำงานเป็นการของเราข้างนอก มันจะเป็นปัญหาน้อยลงทันทีเลย น้อยลงเพราะอะไร เพราะเราไม่ไปยึดตรงนั้นเป็นตัวหลักใจ เราจะเห็นตรงนั้นเป็นเป้าหมายรอง

เป้าหมายหลักของเราคือหัวใจของเรา ถ้าเป้าหมายหลักเราคือหัวใจของเรา เราจะต้องรักษาตรงนี้ให้ได้ เราจะต้องทำสิ่งนี้ก่อน ย้อนกลับมาตรงนี้ ถ้าย้อนกลับมาตรงนี้ การประพฤติปฏิบัติ มันก็มีหลักมีเกณฑ์ ถ้าการประพฤติปฏิบัติมีหลักมีเกณฑ์ ความเป็นไปของเราจะเกิดขึ้น ความเป็นไปนะ สิ่งที่เป็นไปเพราะอะไร เพราะโอกาสมันมีใจ

แต่ถ้าเราเป้าหมายหลักของเราไม่มี เราทำของเราโดยให้กิเลสมันเอาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นอาวุธมาเชือดเฉือนเราเอง ทำลายเราเอง ทำลายโอกาสของเราเอง ทั้งๆ ที่เราเกิดมาพบพระพุทธศาสนา เกิดมาพบธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่มันเป็นธรรมและวินัย

แต่ถ้าเป็นธรรมของเราเกิดขึ้นมา นี่อาวุธเกิดกับเรา ตั้งสติให้ดี นี่เราเชื่อครูเชื่ออาจารย์นะ เพราะอะไร เพราะขณะที่เราคิดขึ้นมา ขณะที่ปัญญาเราเกิด มันเป็นปัญญาของกิเลส ถ้าเป็นปัญญาของกิเลส มันจะต่อต้าน มันจะทำให้คลาดเคลื่อนจากสัจจะความจริง ถ้าคลาดเคลื่อนจากสัจจะความจริง การประพฤติปฏิบัติ เห็นไหม แม้แต่กีฬาเราจะแข่งขันกัน เขาต้องมีสิทธิ ถึงจะแข่งขันได้ด้วย ถ้าจิตของเราไม่สงบ เราว่าเราจะเป็นการแข่งขัน มันเป็นสัญญาอารมณ์นะ

ถ้าเป็นสัญญาอารมณ์ การเห็นกายนั้นมันไม่สะท้อนกิเลสหรอก การเห็นกายโดยสัญญา การเห็นกายโดยการคาดหมายนะ ถ้าจิตไม่สงบ มันเห็นกายสภาวะแบบนั้น เราต้องย้อนกลับมา ก่อน ย้อนกลับมาความสงบของใจ ให้ฐานมันมั่นคงขึ้นมาแล้วย้อนไป ถ้าจิตสงบมีพื้นฐาน ถ้าโน้มไปที่กายได้ สิ่งนี้มันจะเป็นประโยชน์

ถ้าน้อมไปที่กายไม่ได้ เราพยายามทำให้สงบลึกเข้าไปอีก ลึกเข้าไปอีก ต้องให้ฐาน ให้กำลัง มีกำลัง มีอาวุธที่จะเข้าไปสู้กับพญามารได้ พญามารนะ อย่างมากมันเอาแค่เสมอมันก็ชนะแล้ว เพราะอะไร เพราะเสมอก็คือเราทำแล้วมันไม่ก้าวหน้า ทำแล้วเรามีแต่ที่ถอย ทำแล้วเรามีแต่ความทุกข์ในหัวใจ ทำแล้วเรามีแต่ความน้อยเนื้อต่ำใจ เพราะเวลาทำขึ้นไปแล้วมันเสมอ มันเข้าไปแล้วมันไม่มีผลงาน มันไม่เป็นอจลศรัทธา ไม่มีความเชื่อมั่นของใจ

ถ้าเรามีความเชื่อมั่นของใจ เห็นไหม กำลังใจ ถ้ากำลังใจเกิด สิ่งใดก็สู้กำลังใจไม่ได้หรอก คนมีกำลังใจ คนมุมนะ งานจะยากลำบากขนาดไหน มันก็มีปัญญาใคร่ครวญจนทำสำเร็จจนได้ แต่ถ้าคนเรากำลังใจอ่อนแอ เวลาเจอปัญหามันก็จะน้อยเนื้อต่ำใจ มันจะถอยถอยตลอดไป แล้วก็กิเลสมันอยู่ในหัวใจด้วย ขณะที่เราใช้ปัญญาไป มันก็สามารถยันไว้เท่านั้นนะ ถ้ายันไว้ เราไม่สามารถชนะกิเลสได้ หลายครั้งเข้าๆ เราก็อ่อนแอลงๆ นี่กิเลสมันชนะอย่างนี้ไง

แต่ถ้าเรามีครูมีอาจารย์คอยชี้แนะ สิ่งนี้ครูอาจารย์คอยชี้แนะ เราจะทำความสงบของใจให้ลึกเข้ามา ลึกเข้ามา ให้มีกำลังขึ้นมา ถ้าเราจับกายได้ สิ่งนี้เราพยายามค้นคว้าของเราด้วยปัญญาของเรา ปัญญาค้นคว้าด้วยปัญญาของเรา ถ้าเห็นสภาวะแบบนั้น ให้มันรำพึงให้มันแปรสภาพสิ่งต่างๆ สิ่งที่แปรสภาพไป เราจะเห็นความเป็นไปของอริยสัจ สิ่งที่เป็นอริยสัจนะ แม้แต่การเห็นมันก็สะท้อนกิเลส แล้วขณะที่เห็นอริยสัจ มันปล่อยวาง สิ่งที่ปล่อยวาง เห็นอริยสัจแล้วปล่อยวางนะ ปล่อยวางด้วยปัญญา

ปัญญาที่เห็นนะ เห็นจากตาของใจ เห็นจากตาของใจที่เห็นกาย สภาวะของกาย สิ่งที่เป็นอริยสัจ ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประเสริฐอย่างนี้ไง มันซ่อนอยู่ในกายเรานี้ สิ่งที่เป็นกายนะ นี้กายโดยสมมุติ เราเกิดมาเป็นสมมุติ เป็นสมมุติสัจจะความจริง กายกับจิตเราเกิดมาเกิด แก่ เจ็บ ตาย ธรรมชาติของสมมุติ

แต่ขณะที่ธรรมนะ ธรรมที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ารู้ก่อนขึ้นมา ถ้าจิตสงบลงมาแล้วเห็นสภาวะกายจากภายใน เห็นไหม สิ่งที่ซ่อนอยู่ภายในมันเป็นสภาวะธรรม มันไม่ใช่ว่าคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย ต้องใช้กาลเวลา จิต เวลาสงบ มันเป็นเรื่องที่เป็นสภาวะธรรม มันเป็นคนปัจจุบัน มันไม่มีกาล ไม่มีเวลานะ รำพึงให้แปรสภาพจะแปรสภาพเดี๋ยวนั้น ถ้ากำลังพอนะ เวลาเป็นสภาวะแบบนั้น จิตจะสะท้อนมาก จะมีความสะท้อน มันจะปล่อย สะท้อนหัวใจ ขนลุกขน

พองไปหมดเลย สิ่งที่ชนลูกชนพอง สิ่งนี้มันเป็นไปได้อย่างไร จนตกอกตกใจขนาดที่ว่า สิ่งนี้ก็หลุดมือไป แล้วสิ่งนี้คือประสบการณ์ของใจ นี่อาวูงไ

สิ่งที่เป็นอาวูง จะเข้าไปต่อสู้อกับพญามาร พญามารเป็นเจ้าวัฏจักร แล้วอยู่บนหัวใจของสัตว์โลก เอาหัวใจของสัตว์โลกเป็นที่อาศัย แล้วก็เวียนตายเวียนเกิดไปในวัฏฏะนี้ นี่สิ่งที่เวียนเกิดเวียนตายในวัฏฏะนี้เพราะเราไม่พบพระพุทธศาสนา ถ้าไม่ได้พบธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จะไม่มีธรรมโอสถเข้าไปแก้สิ่งนี้

คูสิ คูอย่างปัญญาวัคคีย์ อุปัฏฐากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเพื่อปรารธนาตรงนี้ไง ปรารธนาธรรมโอสถ ปรารธนาธรรมโอสถเพื่อมาชำระสิ่งที่ว่าเกิด แก่ เจ็บ ตาย เพราะว่าพวกฤาษีชีไพรเขาทำความสงบของใจได้ เขาระลึกอดีตชาติได้นะ ยิ่งระลึกอดีตชาติได้ เหมือนกับเรามีเชื้อมีโรคอยู่ในร่างกายเรา ถ้าเรารู้ว่าเราเป็นโรคอะไร แล้วกำหนดวันตายนี้เราจะทุกข์ไหม นี่ก็เหมือนกัน เขาเห็น เขารู้เวลาได้นะ คูสิ คูภาพเทวีระลึกอดีตชาติได้ ๔๐ ชาติ อนาคตได้ ๔๐ ชาติ เห็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดนี้ดีใจมาก เพราะเทวดาส่งข่าวกันขึ้นไป

เวลามาดู มาให้เห็นกับตา ลงมาจากพรหม ทั้งดีใจ ทั้งเสียใจ ดีใจเพราะนี้จะเจอแล้ว รอมานาน เพราะทำความสงบของใจ รู้สิ่งที่ว่าเกิดการตายรู้อยู่ แต่ไม่มียา ไม่มียา นี่เจอผู้ที่จะมาค้นคว้าหายาได้แล้ว แต่ก็เสียใจ เสียใจมากเพราะสายไป เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังไม่ตรัสรู้ ภาพเทวีรู้วันตายของตัวเอง จะต้องตายก่อน เห็นไหม ทั้งดีใจว่าพบผู้ที่มาค้นคว้า ทั้งเสียใจที่เพราะว่าค้นคว้ายังไม่พบตัวยา ตัวเองต้องตายก่อน

สิ่งที่เป็น...พระปัญญาวัคคีย์ ทำความสงบของใจอย่างนี้เหมือนกัน รออย่างนี้ไง รอองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะตรัสรู้ขึ้นมา ให้ธรรมโอสถอันนี้ขึ้นมาเพื่อชำระกิเลส แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้แล้วด้วย แล้วสอนปัญญาวัคคีย์ จนพระปัญญาวัคคีย์เป็นพระอรหันต์ไปหมดแล้วด้วย แล้ววางธรรมไว้กึ่งพุทธกาล

เพราะในพระไตรปิฎก องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า “กึ่งพุทธกาลศาสนาจะเจริญอีกหนหนึ่ง” ในยุคปัจจุบันนี้ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นก็เป็นผู้ค้นคว้าสิ่งนี้ขึ้นมา แล้ววางธรรมและวินัยไว้ เป็นลัทธิความจริงนะ แล้วเราจะเชื่อผู้นำคนไหน ถ้าเราเชื่อผู้นำ ตั้งแต่หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นลงมา แล้วครูบาอาจารย์เป็นผู้ชี้แนะเข้ามาจากภายใน ถ้าผู้ชี้แนะมีคุณธรรมในหัวใจ จะไม่ทำลายลูกศิษย์นะ แต่ถ้าไม่มีคุณธรรมในหัวใจ ไม่มีคุณธรรมในหัวใจเพราะอะไร

เพราะในหัวใจของตัวมันก็ไม่ใช่พื้นที่ธรรม มันเป็นเรื่องของกิเลสตัณหา เป็นการคาดหมาย คาดเดา ถ้าเป็นการคาดหมาย คาดเดา มันก็คาดไป นี่ถ้าครูบาอาจารย์ไม่มีคุณธรรม ก็ทำลายลูกศิษย์ ถ้าลูกศิษย์ ถ้าไม่มีคุณธรรม ดูอย่างพระเทวทัตสิ พระเทวทัตนะ บวชกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

เวลาประพาศปฏิบัติกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ปัจจัยเครื่องอาศัยในศาสนาพุทธนี้เกิดมาจากไหน? เกิดจากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมและวินัยไว้ไง พระเทวทัตก็ได้อาศัยปัจจัยเครื่องอาศัยจากศาสนานี้แหละ แต่เพราะมีกิเลสตัณหาไง เวลาไปต่อรองกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อยากปกครองสงฆ์ อยากมีอำนาจ ให้ภิกษุขอพร ๕ ข้อ ต้องให้บิณฑบาตเป็นวัตร ให้อยู่ป่าเป็นวัตร

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาอุปัชฌาย์บวช ให้รุกขมูลเสนาสน์ แต่มีกาลมีเวลา เวลามีกาลเวลา ไม่ใช่หน้าฝนให้อยู่ได้ ถ้าหน้าฝนให้มีที่หลบมุมที่บัง เวลาเรื่องออกบิณฑบาตเป็นวัตรก็แล้วแต่บุคคลเพราะถ้าวางธรรมไว้เป็นธรรมชาติ ธรรมชาติเข้ากับจิตนิสัยของสัตว์โลก มันจะเป็นประโยชน์ แต่ถ้าเป็นการวางไว้เป็นแ่งมุมเดียว มันเป็นประโยชน์กับคนเดียว ประโยชน์กับผู้ที่มีจิตนิสัยอย่างนั้น

ดูสิ ดูพระกัสสปะ ถู้อวดงศ์จนแม้แต่สำเร็จเป็นพระอรหันต์แล้วก็ถู้อวดงศ์ตลอดชีวิตไปเพื่อเป็นประโยชน์ เพื่อเป็นแบบอย่าง เพื่อให้อนุชนรุ่นหลังได้ประพาศปฏิบัติตาม แล้วผู้ที่ประพาศปฏิบัตินี้มีมหาศาลในสมัยพุทธกาลนะ จิตนิสัยต่างๆ กันไป จนองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เห็นไหม เอตทัคคะ ๘๐ องค์ มีผู้มีมุมมอง มีความถนัดต่างๆ กันไป แต่พระเทวทัตบอก ต้องให้ถือนิติ ๕ ข้อนี้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่อนุญาต

ถ้ามองในทางกิเลสว่าสิ่งนี้เป็นสิ่งที่ว่า เวลาพระเทวทัตออกไป เราเคร่งกว่า เราดีกว่า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่เห็นตามเรา เห็นไหม เวลาลูกศิษย์มันคิดล้างครูนะ มันมีความคิดแ่งมุมเดียวแล้วมันคิดว่ามันเข้าใจ มันมีปัญญามากกว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแหละ สิ่งที่เราไม่เชื่อฟัง สิ่งที่เป็นกิเลส มันถึงน่ากลัวอย่างนั้น ถ้าผู้นำเป็นกิเลสก็จะทำลายลูกศิษย์ ถ้าลูกศิษย์มีกิเลส ก็จะทำลายครูบาอาจารย์ของตัวเอง

แต่เรื่องของกรรมนะ กรรมนี้ให้ผล ถ้าทำลายตัวเอง ทำลายโอกาสของตัวเอง ทำลายสิ่งต่างๆ เอง ถ้ามันเป็นกรรมนะ เราจะต้องเชื่อ เชื่อผู้นำของเราก่อน ผู้นำของเราผ่านร้อนผ่านหนาว

ผ่านสิ่งนี้มา เห็นใหม่ เวลาในธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาเราพูดถึงไป ไป เจอ จะถือนิสัยครูบาอาจารย์ ให้สังเกตก่อน ๗ วัน ถ้าจริตนิสัยตรงกันลงกัน ให้อยู่ด้วยกัน ถ้าจริต นิสัยไม่ตรงกันให้ออกไป ให้แยกออกไป เพราะอะไร

เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ารู้แจ้งโลกนอกโลกใน สิ่งที่อยู่แจ้งโลกนอกโลกใน การสะสมมาของจิตของคนไม่เหมือนกัน สิ่งที่ไม่เหมือนกันนะ กิเลสตัณหา แง่มุมก็มีมหาศาล แล้วสิ่งนี้อยู่ในหัวใจของเรา เรายังไม่รู้เลย เวลาครูบาอาจารย์ท่านประพฤติปฏิบัติ ไปหาครูบา อาจารย์ เรายังไม่รู้เลย ครูบาอาจารย์เอาความรู้ของเรา นี่สอนเราอีกต่างหากนะ สิ่งที่เกิดจากเรา เกิดสภาวะแบบนี้ มันเป็นอาการของใจ แล้วเราเข้าใจว่าสิ่งนี้เป็นธรรม สิ่งนี้เป็นธรรม

มันเป็นอาการ สิ่งที่ว่าเป็นเรื่องของโลก เรื่องของโลกคือขันธ ชาติขันธนี้เป็นโลก แต่หัวใจ ถ้าเป็นกิเลสอยู่ยังเป็นโลก แต่ถ้าประพฤติปฏิบัติไปจนหัวใจสิ้นกิเลสไป หัวใจเป็นธรรม ขณะที่ หัวใจเป็นธรรมนะ ขันธก็ยังเป็นโลกอยู่ เป็นโลกอยู่เพราะเราอาศัยมา อาศัยสิ่งที่เกิดขึ้นมาแล้ว ออกประพฤติปฏิบัติจนบรรลุธรรมขึ้นมา จนสิ้นกิเลสไป ก็ยังอยู่กับสิ่งที่เป็นโลกอยู่คือร่างกายนี้ ขณะที่ตายไป จิตนี้ถึงออกไปจากโลก ไปอยู่ส่วนของวิมุตติโดยธรรมชาติเลย แต่ขณะที่ยังมีชีวิต อยู่นี้เรื่องของโลกยังมีอยู่

แต่ถ้ามีธรรมในหัวใจแบบครูอาจารย์ที่เป็นธรรม เห็นใหม่ ในเมื่อใจเป็นธรรม พื้นที่นี้เป็น ธรรมแล้ว สิ่งในโลกนี้ไว้สืบกัน ขันธ ชาติ ๔ ขันธ ๕ นี่เป็นเรื่องของโลก สื่อกับโลกเข้าใจ โลกเอา สิ่งนี้เป็นสื่อ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรม ๔๕ ปี ใช้ร่างกาย ใช้คำพูดสั่งสอนวาง ธรรมและวินัยไว้

แต่ตัวธรรมจริงๆ คือตัวธรรมในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าต่างหาก สิ่งนี้ เป็นสมมุติบัญญัติ ธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้เป็นสมมุติบัญญัติ บัญญัติที่ เราต้องก้าวเดิน ต้องเทิดทูน เพราะมันเป็นสิ่งที่จะทำให้เราเข้าประพฤติปฏิบัติ เข้าไปถึงสัจจะ ความจริงอันนั้น นี่ถึงสัจจะความจริงอันนั้น เราถึงจะต้องเอาสิ่งนี้แล้วประพฤติปฏิบัติเข้ามาจาก ในหัวใจของเรา

ถ้าหัวใจของเรามันมีกิเลสอยู่ มันก็ต่อต้านแล้วจะเอาสิ่งนี้มาเป็นโทษด้วย เป็นโทษเพราะ จะลบล้างไป คาดหมายไป ดันเดาไป แล้วกิเลสมันก็อาศัยสิ่งนี้มาเป็นการยันไว้เฉยๆ เราจะก้าว เดินไปไม่ได้ จะล้มลุกคลุกคลานไป

แต่ถ้าเรามีกำลังใจ เรามีครูบาอาจารย์เป็นที่พึ่ง ครูบาอาจารย์ของเรานะ เป็นที่พึ่ง เป็นที่ให้กำลังใจ สิ่งที่กำลังใจ เวล่านักกีฬา เวลาเขาแข่งขันกัน เวลาเขาเพลียงพล้ำ ผู้นำของเขาจะขอเวลานอก ขอเวลานอกให้พักก่อน แล้วปรึกษาวิธีการให้ออกไปแข่งขันใหม่ นั่นเป็นเรื่องของกีฬาเขา

แต่ถ้าเป็นเรื่องของกิเลสณะ ขณะที่เราล้มลุกคลุกคลาน มันก็ทุกข์มาก แล้วสิ่งที่เราไม่เข้าใจ สิ่งใดที่มันเป็นสิ่งที่ว่ากิเลสมีคอบอด มันปิดไว้ ถ้าเราเจอสิ่งนั้น เราหาครูบาอาจารย์ของเรา เราเอาสิ่งนี้ถามท่าน ท่านจะบอกทันทีเพราะอะไร เพราะสิ่งนี้ท่านเคยผ่านแล้วๆ เหมือนกับนักกีฬาขอเวลานอกเลย ขอเวลานอกนะ ถ้าไม่ขอ เราแข่งขันไปเราก็มีแต่แพ้กับแพ้ เพราะอะไร เพราะเทคนิคเราสู้เขาไม่ได้ไง สิ่งทีเทคนิคสู้เขาไม่ได้ เพราะเราไม่เห็น แต่ครูบาอาจารย์เห็นนะ นี่ผู้นำที่ดีจะเป็นประโยชน์กับผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ ให้เวลาเราสั้นเข้า

๑. ไม่หลง ไม่เสียเวลา

๒. ไม่ถึงกับทำให้ทำลายโอกาสของตัวเอง แล้วเราเอาสิ่งนี้พิสูจน์ได้

ถ้าเราปฏิบัติธรรมขึ้นมาในหัวใจ ธรรมเป็นอันเดียวกัน สิ่งทีพื้นที่จากไหนก็แล้วแต่ แต่อันเดียวกันหมายถึงอริยสัจอันเดียวกัน อันเดียวกันถ้าจิตเราสงบ จิตเราสงบแล้วเราประพฤติปฏิบัติ มันมีสิ่งต่างๆ มีกิเลสมันเข้ามาโต้แย้งในหัวใจ เอาสิ่งนี้ถามครูบาอาจารย์ไป ถ้าครูบาอาจารย์ท่านตอบมาสิ่งนี้ได้ แสดงว่าท่านเคยผ่าน ถ้าท่านตอบของท่านออกมาแล้วมันขัดแย้งกับเรา มันต้องมีคนหนึ่งผิด

๑. เรานี้ปฏิบัติมาระดับที่เรารู้เห็น สิ่งทีเรารู้เห็นนี้ผิด ผิดแล้วเราถึงแก้ไขของเราให้ตรงกับท่าน เพราะของท่าน สิ่งทีท่านว่านั่นท่านเคยผ่านมาแล้ว

แต่ถ้าท่านพูดออกมา สิ่งทีการปฏิบัติของเรามันไม่เหมือนกัน มันไม่เข้ากันเลย นี่สิ่งนี้ท่านไม่รู้จริง นี่สิ่งนี้เป็นสิ่งทีเกิดมาจากภายใน สิ่งทีเกิดจากภายในเป็นปัจจัยตั้ง

สิ่งทีเป็นปัจจัยตั้ง การประพฤติปฏิบัติมันจะเป็นปัจจัยตั้งตลอด ปัจจัยตั้งรู้ได้แค่ไหน มันก็มีมุมมองขนาดนั้น ถ้ามันเป็นสิ่งทีลึกลงเข้ามา มันเป็นความเห็นเข้าไป นี่มรรค ๔ ผล ๔ นะ เล่ห์เหลี่ยมของกิเลสมันลึกลงต่างกันนะ นี่ผู้ทีเป็นเด็กเห็นใหม่ เล่ห์เหลี่ยมของเด็กก็ส่วนหนึ่ง ถ้าเป็นของวัยรุ่น ของผู้ใหญ่ ของผู้เฒ่าผู้แก่ ประสบการณ์ของเขานี่มหาศาลเลย

นี่ก็เหมือนกัน กิเลสแต่ละชั้นแต่ละตอนในหัวใจมันมีมุมมองของมัน มันมีเล่ห์เหลี่ยมของมัน การประพฤติปฏิบัติเราถึงจะต้องใช้ปัญญาใคร่ครวญ ต้องมีสติสัมปชัญญะ การประพฤติปฏิบัติ นี่สิ่งที่เป็นธรรมมันก็เป็นธรรม สิ่งที่เป็นกิเลส เราไม่เข้าใจว่าเป็นกิเลส เราเข้าใจว่าเป็นธรรม เราก็จะหลงไปกับกิเลสอันนั้น แล้วกว่าเราจะรู้ตัว มันจะให้ผลกลับเป็นความทุกข์ใจเสื่อมสภาพหมดเลย เวลาจิตสงบมันก็เสื่อมหมด

เวลาใช้ปัญญา ขณะที่ใช้ปัญญาขนาดขั้นของปัญญา ปัญหานี้ไม่มีขอบเขต เวลาเราใคร่ครวญด้วยปัญญา สิ่งนี้ใคร่ครวญแล้วมันเป็นอาวุธ มันสิ่งที่ชำระกิเลส ใช้มาก บ่อย เห็นประโยชน์ของมัน ใช้ขนาดไหน พอถึงที่สุด พอสมาธิมันอ่อนลงๆ ปัญหานี้ก็จะเป็นสัญญา สิ่งที่เป็นสัญญา เพราะสิ่งนี้เคยใช้ สิ่งนี้เคยรู้ แล้วกิเลสมันอยู่ในหัวใจของเรา มันรู้ก่อนด้วย เพราะกิเลสกับเรามันรู้ไปพร้อมกัน กิเลสอยู่ในหัวใจเรา เราจะศึกษาสิ่งใด กิเลสก็อยู่ในหัวใจของเรา แต่ถ้าเราทำความสงบปีบ กิเลสนี้มันเบาลง

ถ้ามันมีความสงบ มีสมาธิเข้ามา ถ้ามีสมาธิ

๑. ใจมีกำลัง

๒. กิเลสไม่ทันแสดงตัว แล้วเราใช้ปัญญาไปก่อน

พอใช้ปัญญาไปก่อน ปัญญาที่เป็นภาวนามยปัญญา ใช้ปัญญาไปก่อน เห็นสภาวะความเป็นจริงของกิเลส ของความยึดมั่นถือมั่น ถือเห็นเป็นอนิจจัง สิ่งที่เป็นอนิจจัง มันเห็นทันอย่างนั้น มันก็ปล่อย ถ้ามันปล่อยอย่างนั้น แสดงว่าปัญญานี้เป็นปัญญาธรรม แต่ถ้ามันไม่ปล่อย กำลังมันไม่พอ สิ่งที่เป็นปัญญามันเป็นปัญญาเหมือนกัน แต่กำลังไม่พอ เพราะสมณะเราไม่พอ เราต้องกลับมาที่ความสงบ กลับมาเพิ่มกำลังของมัน

แต่ถ้าเรายังใช้ต่อไป มันจะเป็นเรื่องของกิเลสแล้ว เพราะมันเป็นเรื่องของกิเลสพาใช้แล้ว กิเลสพาใช้คือว่ากิเลสไม่มีกำลัง กิเลสมันก็เป็นตัวตนกับใจใหม่ กิเลสเป็นตัวตนกับใจ มันก็ใช้ว่าสิ่งนี้เป็นธรรม เพราะเราศึกษาแล้ว เราเข้าใจแล้ว นี่กิเลสมันมีแง่มุมของมันนะ มันมีเล่ห์เหลี่ยมของมัน มันใช้ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นอาวุธหลอกเรา

แต่ถ้าเป็นครูบาอาจารย์ท่านฟังทีเดียว ท่านจะเข้าใจสิ่งนี้หมดเลย แล้วจะบอกว่าสิ่งนี้ควรวางไว้ วางไว้ก่อน เราอย่าเห็นว่าสิ่งใดเป็นประโยชน์ เราก็อย่ารีบแบบว่าอยากให้เป็นประโยชน์

กับเราเต็มที เป็นประโยชน์นี้มันเป็นเรื่องของโลก แต่ถ้าเป็นเรื่องของธรรม มันต้องมีขนิมิต มันต้องมีสมคูลทั้งหมด สิ่งที่มีสมคูล มันถึงแก้กิเลสได้

มรรค ๘ ความดำริชอบ งานชอบ เพียรชอบ ความชอบของเขา งานของเขา นี่ผู้ที่พิจารณา กายก็ส่วนหนึ่ง ผู้ที่พิจารณาเวทนาจึงส่วนหนึ่ง ผู้พิจารณาจิต พิจารณาธรรม เห็นใหม่ ส่วน หมายถึงว่าความถนัด หมายถึงงาน

คูสิ คูอย่างนักรบ ทหาร สิ่งที่เขาบโหนน้ำก็เป็นทหารเรือ สิ่งที่เขาบบนบกก็ทหารบก เขาบบนอากาศมันก็เป็นทหารอากาศเห็นใหม่

นี่ก็เหมือนกัน ในเมื่อสิ่งที่ปัญญามันออกแ่งมุ่มของปัญญาที่มันใช้ไป เราพิจารณากาย เวทนา จิต ธรรม แล้วยังมีแ่งมุ่มของว่า สิ่งที่เป็นจริตอีก มันถึงต้องพยายามฝึกฝน พยายาม ไคร่ครวญสภาวะแบบใด ถึงว่าสิ่งที่ว่าเป็นปัญญาไม่มีขอบเขตนะ แล้วเราจะเอาสิ่งใดเป็นที่ เป็น เป้าหมาย สิ่งใดเป็นเครื่องดำเนิน?

สิ่งที่เป้าหมาย ถ้าเราไม่มีครูอาจารย์หรือเราหาหลักการประพฤติปฏิบัติอยู่ สิ่งที่เป็น เป้าหมายคือการมันปล่อยวาง สิ่งที่เป็นเป้าหมายคือการพิจารณาด้วยปัญญาแล้วสิ่งนี้มันหลุด ออกไป เหมือนเราทำความสะอาดเสื้อผ้า เราซักเสื้อผ้า ถ้าเราซักแล้ว สิ่งที่เป็นสกปรกติดในเสื้อผ้า นั้นจะต้องออกไป ถ้าเราซักนะ

นี่ก็เหมือนกัน สิ่งใดที่เป็นความรัก เป็นความพะรุงพะรังของใจ คือมันเกาะ มันเกาะเกี่ยว มันมีความสงสัย มันมีความยึดของมัน แต่ถ้าใช้ปัญญาแล้ว สิ่งนี้มันจะจางลง เบาลง สิ่งนี้จางลง เราจะเข้าใจ สิ่งที่เราเข้าใจเพราะอะไร เพราะกิเลสมันเบาลงด้วยการชะล้างของมรรคญาณ สิ่งที่มีมรรค ญาณมันชำระบ่อยครั้งเข้าๆ มันก็สะอาดไปเรื่อยๆ สะอาดไปเรื่อยๆ จนกว่ามันจะขาด

สิ่งที่ขาด คำว่า “ขาด” มันจะเป็นสมุจเฉตปหาน สิ่งที่มีสมุจเฉตปหานนี้ มันเป็นการ ประพฤติปฏิบัติใช้วิปัสสนาจนถึงที่สุดของมัน กายเป็นกาย จิตเป็นจิต ทุกข์เป็นทุกข์ จะวิปัสสนา กาย เวทนา จิต ธรรม เหมือนกันหมด เหมือนกันหมดเพราะอะไร

เพราะเวลามันปล่อย ถ้าพิจารณาเวทนา เวทนาไม่ใช่เรา เวทนาเห็นใหม่ ในขั้นที่ ๕ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ เวทนาไม่ใช่เรา เราไม่ใช่เวทนา เวทนาไม่ใช่ทุกข์ ทุกข์ไม่ใช่เวทนา พิจารณากาย กายเป็นธาตุ รูปของกาย กาย รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ พิจารณากาย เวลา

กายไม่ใช่เรา เราไม่ใช่กาย กายไม่ใช่ทุกข์ ทุกข์ไม่ใช่กาย พิจารณาจิต จิตไม่ใช่เรา เราไม่ใช่จิต จิตไม่ใช่ทุกข์ ทุกข์ไม่ใช่จิต นี่ขั้น ๕ เหมือนกัน

เวลาพิจารณาธรรม ธรรมารมณ์ สิ่งที่เป็นธรรมารมณ์ เวลามันปล่อยวางนะ เหมือนแยกกัน ออกโดยสังขะ ต่างอันต่างจริง ขั้นก็เป็นจริงอันหนึ่ง สิ่งที่ว่าป็นสมมุติ นี่โลกเป็นโลกสมมุติ ขั้น ๕ ธาตุ ๔ ขั้น ๕ นี่เป็นสมมุติ สมมุติจริงๆ แล้วจิตมันปล่อยจริงๆ ความเป็นจริงที่ว่าเป็นสมมุติจริงๆ มันก็จริงของมัน กาย... จิตก็เป็นจริงของจิต สิ่งที่เป็นธรรมก็เป็นจริงของธรรม แยกออกจากกัน สิ่งนี้มันเป็นสังขะความจริง

ถ้าครูบาอาจารย์เป็นผู้นำที่ดี การประพฤติปฏิบัติของเรา มันจะเข้าไปในมัชฌิมาปฏิปทา เข้าอยู่ในอริยสังขะ สิ่งที่อริยสังขะ สมบัติอย่างนี้ สมบัติในหัวใจของเราอย่างนี้ สิ่งนี้จะไปแสวงหาที่ไหน แก้วแหวนเงินทองนะ สิ่งต่างๆ ที่โลกเขาหากัน ขนาดเขาหากันมานะ ยังไม่ใช่ของเราเลย ขณะหา มาแล้วมันยังหาได้ พลาดพรากจากเราได้ แต่สิ่งนี้ ถ้าประพฤติปฏิบัติขึ้นมาในหัวใจ มันเป็นสมบัติของใจ

เหมือนกับเราทำบุญกุศล ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า ถ้าเราขนสิ่งใดออกจากบ้านของเรา ขณะที่ไฟไหม้บ้าน สมบัติที่เราขนออกไปจากบ้านนั้นเป็นของเรา สิ่งที่อยู่ในบ้าน โคนไฟเผาไหม้หมดเลย

นี่ก็เหมือนกัน ชีวิตนี้เกิดมาต้องตาย สิ่งที่กำลังเวลาผ่านไปเผาผลาญ เผาผลาญเราต้องตายไปนะ แล้วพอจิตเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมาอย่างนี้ สิ่งนี้มันแนบไปกับจิต มันไม่ตาย ขณะที่มันขาดแล้ว มันเป็นสังขะความจริง มันเป็นอกุศลกรรม มันเป็นความจริงยิ่งกว่าความจริง เพราะมันเป็นสิ่งที่เป็นนามธรรมอยู่ในหัวใจ

ความจริงที่เขาพิสูจน์กัน โลกนี้ สิ่งนี้มันเป็นสิ่งที่พิสูจน์ทางโลก เพราะความจริง เป็นความยอมรับของสังคมส่วนนี้ก็ได้ แต่ความจริงอันนี้เป็นความจริงตลอดไปในหัวใจของเรา เกิดจากไหน? เกิดจากเพราะเราเกิดมาพบพระพุทธศาสนา เกิดมาพบครูบาอาจารย์เป็นผู้นำที่ดี แล้วเราเจอธรรมของเรา ธรรมนี้โดยมรรคญาณที่มันนำจิตนี้ออกจากกิเลส ถ้ามันนำจิตนี้ออกจากกิเลสโดยการวิปัสสนา วิปัสสนาปัญญา เกิดภาวนาปัญญาอย่างนี้ขึ้นมาในหัวใจ ไม่ให้กิเลสกับธรรมในหัวใจมันหลอกลวงนะ

ธรรม ถ้ากิเลสเอาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปใช้ก็หลอกลวง หลอกลวง
 เรานี้ เรานี้หลอกลวงจนให้เราเสียเวลา เสียหน้าที่การงานของเรา แต่ถ้าเราเอาธรรมนะ ธรรมจะ
 ชนะเหนือกิเลส ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่มีศรัทธา มีความเชื่อ สิ่งนี้มันมี
 กำลังใจขึ้นมา ถ้ามีกำลังใจขึ้นมา เราจะเหยียบหัวกิเลสให้มันเบาบางลง แล้วให้เปิดให้ปัญญาของ
 เราได้ก้าวเดินออกไป ถ้าปัญญาของเราก้าวเดินออกไป มันก็กลับมาชำระจิตใจของเรา ถ้ากลับมา
 ชำระจิตใจของเรา นี่ธรรมโอสถ

สิ่งที่ธรรมโอสถที่กาพเทวิล ที่พระปัญจวัคคีย์ ร้ององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าค้นคว้า
 อยู่ที่นี่ สิ่งนี้อามาเพื่อชำระกิเลส แต่ในปัจจุบันนี้สิ่งนี้มีอยู่ มีอยู่แต่มันก็เป็นอยู่ในผู้พระไตรปิฎก เรา
 จะศึกษาอย่างไร เราก็ก่อปัญญาของเราใคร่ครวญ จะจับต้นชนปลาย เอาตรงไหนขึ้นก่อน เอา
 ตรงไหนลงก่อน เราก็ก่อนไม่มีปัญญาที่สามารถจะทำได้

แต่ในเมื่อหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านมารื้อค้นคว้าขึ้นมาในปัจจุบันนี้ แล้วลูกศิษย์ลูกหา
 ของท่านเป็นผู้ที่ทรงธรรมทรงวินัยไว้อย่างนี้ สิ่งนี้ เราเอาสิ่งนี้เป็นผู้นำเราไง ถ้าผู้นำที่ดี สิ่งที่เป็น
 ประโยชน์กับเราก็คงจะเกิดกับเรา

ถ้าผู้นำ ผู้นำที่พาเราออกนอกกลุ่มนอกรทาง เราไปกับเขานะ เรื่องของโลกนะ บังคับเครื่อง
 อาศัยมันต้องมี บังคับเครื่องอาศัย เราใช้ของเราเพื่อเป็นเรื่องของโลก เห็นไหม ในการสร้างวัด
 สร้างวา ในการที่อยู่อาศัย เราไม่ต้องไปรุกรานแข่งกับโลกเขา สิ่งที่เป็นเรื่องของเขา สิ่งนี้เป็นการ
 ประมาทแล้วนะ มันเป็นการบ่งบอกของผู้นำ ถ้าผู้นำเป็นโลก ผู้นำเป็นสิ่งที่เอาสิ่งนั้นมาเป็น
 บรรทัดฐาน การประพฤติปฏิบัติมันก็อ่อนลงเพราะมันไม่มีเวลา ไม่มีเข้ามาสำรวจในหัวใจ
 เพราะไปอาศัยสิ่งนั้น จิตมันเกาเกี่ยวนะ ครูบาอาจารย์ที่มีธรรมในหัวใจจะเห็นสภาวะแบบนี้ ถ้ามี
 สิ่งใดเป็นกังวล จิตนี้รับรู้ออกหมดละ

แต่ถ้าสิ่งใด ในเมื่อเราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาเป็นพระเป็นเจ้า ต้องมีที่อยู่ที่อาศัย สิ่งที่อยู่
 ที่อาศัย อาศัยเพื่อปฏิบัติ อาศัยเพื่อจะชำระกิเลส ไม่ใช่อาศัยมัน เอาสิ่งที่อาศัยนั้นเป็นสิ่งเป็น
 คุณธรรม สิ่งที่อยู่อาศัยเป็นคุณธรรม สิ่งนั้นทำให้เราเน้นซ้ำแล้วกิเลสนี้มันก็จะปิดตาให้มีอด มัน
 จะไม่ย้อนกลับเข้ามา

ในหน้าที่การงาน การทำงาน ถ้าเราทำงานเพลินทำงานติด มันจะเป็นนิสัยไป สิ่งที่เป็นข้อ
 วัตรปฏิบัติ เห็นไหม ถึงเวลาทำต้องทำ ถึงเวลาหยุดต้องหยุด แต่ถ้ากิเลสไม่เป็นเช่นนั้น ถึงเวลาจะ

ทำ ไม่ทำ ถึงเวลาหยุด มันจะทำ เห็นไหม มันไปคัดง้างกับความเป็นจริงทั้งหมดเลย เพราะสิ่งนี้เป็นกิเลสใจ สิ่งที่เป็นธรรมเพราะอะไร

เพราะธรรมวินัย ธรรมและวินัย ข้อวัตรปฏิบัตินี้เป็นอาวุช สิ่งที่เป็นอาวุช กิเลสมันคืนรนตลอดไป มันจะต่อต้านอย่างนี้ตลอด สิ่งที่มีมันต่อต้าน ถึงเวลาทำมันไม่ยอมทำก็พามันทำ ถึงเวลาที่ไม่ให้มันทำ จะนั่งสมาธิ จะทำความสงบ มันไม่ยอมทำก็บังคับมัน ต้องบังคับมันนะ นี่ถึงจะเป็น

ถ้ามีครูอาจารย์เป็นผู้นำที่ดี จะเห็นวิธีการอย่างนี้ จะเห็นสิ่งนี้ใจ สิ่งที่เป็น ถึงเวลาทำ ทำเลย ถึงเวลาทำข้อวัตรก็ทำข้อวัตร ถึงเวลาทำวิปัสสนา ถึงเวลาทำความสงบต้องทำ ทำขึ้นมาให้มันเป็นเนื้อเป็นหนังขึ้นมา ถ้าเป็นเนื้อเป็นหนังขึ้นมา ข้างนอกก็สวยงาม ข้างนอกคือเรื่องงานข้างนอก ข้อวัตรปฏิบัติ คือวิสัยของพระ งานข้างในคือหัวใจมันไม่หมักหมมใจ มันมีความโล่ง มันมีความสุขของมันในหัวใจใจ

สิ่งที้ออกมา ในเรื่องของศาสนา มันเป็นเรื่องของสังขธรรม มันเป็นเรื่องศาสนธรรมคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สิ่งนี้มันเป็นธรรมโอสถ จะเข้าไปแก้ไข จะเข้าไปทำให้หัวใจของเราให้เปิดกว้าง นี่ชาวพุทธเราถึงเป็นสิ่งที่ว่ามีเมตตาธรรมใจ เห็นไหม ในลัทธิต่างๆ นะ เขาถือของเขา ถือมาก พอถือมาก สิ่งต่างๆ เขาต้องมีปัญหากัน แต่ของเรานี้ถือ แต่มันเป็นอนัตตา มันเป็นอนัตตาเพราะว่ามันเป็นเวรเป็นกรรม สิ่งทีเเวกรรมเกิดขึ้นมา ถึงสภาวะกรรม สภาวะสิ่งนี้ไป

ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก ๕,๐๐๐ ปี สิ่งนี้มันเป็นสิ่งที่ละเอียดมาก แล้วความเชื่อ คนจะเชื่อได้อย่างไร คนจะคิดได้อย่างไร นี่เวลาบอกเรื่องนรกสวรรค์ เขาก็หัวเราะแล้วนะ สิ่งนี้มันจะเป็นไปได้อย่างไร แต่เวลาประพฤติปฏิบัติไปเกิด มันจะเห็นสัจจะความจริง ถ้าไม่เห็นเหตุเกิด สวรรค์ในอก นรกในใจ ไม่เข้าใจว่าจิตนี้มันเกิดในสวรรค์ มันเกิดในนรก แล้วมันจะไปชำระกิเลสได้อย่างไร

เพราะตัวจิตมันเวียนตายเวียนเกิดมาสภาวะแบบนั้น แล้วตัวจิตมันเป็นตัวจุดศูนย์กลางของจักรวาล จุดศูนย์กลางของวิญญะ มันผ่านวิญญะมาทั้งหมด แล้วเวลาเราจะไปชำระล้าง สิ่งนี้มันเป็นข้อมูลในหัวใจ ถ้าเราไม่ไปชำระข้อมูล แล้วมันจะสะอาดได้อย่างไรละ สิ่งที่เป็นเหตุให้ไปนรกสวรรค์มันยังเห็นเลย แล้วตัวที่จิตจะไปนรกสวรรค์ มันจะไม่รู้ได้อย่างไร

แต่ขณะที่จิตมันไม่เชื่อนะ แม้แต่บรรพชาศีลห้ามันก็ไม่เชื่อ แล้วอริยสัจว่าสิ่งนี้เป็นหมดกาลหมดเวลา แล้วเวลาภาวนาเข้าไป จิตสงบเข้ามาแล้วยกขึ้นวิปัสสนาเป็นมรรคญาณ คำริชอบงานชอบ เพียรชอบ ถ้าไม่วิปัสสนา มันไม่ใช่มรรค ๘ มันเป็นสัมมาสมาธิ เป็นสมถะ สิ่งที่สมถะเป็นสมาธิอันเดียว สมาธิหนึ่งเดียว ถ้ายกวิปัสสนา ทำงานชอบ วิปัสสนา ถ้าวิปัสสนาไม่ถูก เห็นใหม่ งานไม่ชอบ ถ้างานไม่ชอบ มันจะเป็นมรรคใหม่

ถ้างานชอบ เพียรชอบ สัมมากัมมันโต สิ่งทำงานชอบ ชอบในสติปัญญา ๔ กาย เวทนา จิต ธรรม สิ่งนี้มันยิ่งละเอียดใหญ่ ขณะแก้ทำความเข้าใจมันก็ละเอียดอ่อนอยู่แล้วนะ แล้วขณะที่ว่าเวลาจิตสงบเข้ามาแบบภาพเทวิลเห็นอศิตชาติอย่างนี้ เขาก็ไม่เชื่อ

ถึงว่าเวลา ๕,๐๐๐ ปีไปแล้ว ที่ศาสนาเสื่อม เสื่อมเพราะความไม่เชื่อของสัตว์โลก ไม่ใช่เสื่อมเพราะศาสนาหรอก ศาสนาไม่เสื่อม ศาสนากับอริยสัจมันมีอยู่ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก มาตรฐานรู้ธรรม ธรรมมีอยู่แล้ว แล้วเวลาหมดกาลหมดยุคขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระศรีอริยเมตไตรยก็จะมาตรฐานธรรมอันนี้เหมือนกัน ธรรมอันนี้ไง เพราะอริยสัจอันเดียวกัน มรรคญาณอันเดียวกัน เพราะทุกข์อันเดียวกัน กำจัดทุกข์ในหัวใจเหมือนกัน ถ้ากำจัดทุกข์ในหัวใจสิ้นไป นี่จิตที่พ้นจากกิเลส

สิ่งนี้เป็นพื้นที่ธรรม เอโก รัมโม ธรรมอันวิเศษในหัวใจของครูบาอาจารย์ของเรา เป็นผู้นำที่ดี เราถึงหาผู้นำที่เป็นประโยชน์กับเรา เราถึงว่าเราเกิดมาแก่งกลางพุทธศาสนา แล้วเราเชื่อธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วเราออกประพฤติปฏิบัติตามครูบาอาจารย์ของเรา เราถึงเป็นผู้ที่มีอำนาจวาสนาใจ เอวัง